

ELEKTRO MARIBOR

*Interni informacijski list
podjetja Elektro Maribor,
podjetja za distribucijo
električne energije, d.d.*

2/08

infotok

Namenjeno:

➤ **Veliko je možnosti
skupnega dela šole
in stroke**

➤ Natečaj "Varčevanje z
električno energijo"

➤ Pretvorba svetlobe v
elektriko

➤ Neznosna lahкотnost
letenja

Vsebina

- 2 Jubilejne nagrade
- 3 Nove investicije za kakovostno dobavo električne energije
- 4 Natečaj 'Varčevanje z električno energijo'
- 5 Srečanje energetskega menedžerja
- 6 Tisoč ur dela za uspešno vzpostavitev ponovne oskrbe
- 8 Veliko je možnosti skupnega dela šole in stroke
- 9 Maja vabljeni na 14. sejem Energetike
- 10 Pretvorba svetlobe v elektriko
- 12 Gospodarski načrt družbe Elektro Maribor d.d. za leto 2008
- 13 Delavnica v vrtcu - projekti z vrtci in šolami
- 14 Kdo je kdo v energetiki
- 15 14. športne igre EDS
- 16 Bančni trajnik!
- 17 Kotnikovi dnevi
- 18 Elektro Maribor v medijih
- 19 Kablovod na Lentu
- 20 Štromberk prevzame pobudo – 2. del
- 22 Še kar naprej je vroče
- 23 Spremljanje delovanja sistema vodenja v našem podjetju
- 24 Kako nastaja Infotok
- 25 Zdrava prehrana na delovnem mestu
- 26 Kako preživeti dopust
- 27 Uvajanje na novo zaposlenih
- 28 Delavnica komuniciranja v Fiesi
- 29 Sodelovanje družbe Elektro Maribor z Rdečimi noski
- 30 Neznosna lahkotnost letenja
- 32 Remenice
- 33 V pokoj je odšel Anton Karo
- 34 Nadzorujte porabo svojih električnih naprav!
- 34 Razgovori z upravo
- 34 Nagrajeni prispevki za Infotok
- 35 Rojstni dnevi

Na naslovnici

Pomlad

➤ Fotografija:
Boštjan Rous

Jubilejne nagrade

April, maj in junij

Delovna doba	Ime in priimek	OE / SE	Mesec izpolnitve
35	Anton Jaušovec	SE Gradnje Ljutomer	april
35	Av gust Prevolšek	SE Gradnje in remont Maribor	maj
35	Franc Borovnik	Uprava	junij
35	Jože Slak	OE Gornja Radgona	april
30	Arpad Kardoš	OE Murska Sobota	junij
30	Marjan Zorman	Uprava	junij
30	Marta Vogrinec	OE Gornja Radgona	junij
30	Martin Frešer	OE Slovenska Bistrica	april
30	Mirjana Furman	Uprava	maj
20	Andreja Zelenič-Marinič	Uprava	maj
20	Nataša Kopina	OE Gornja Radgona	junij
10	Aleksander Veber	Uprava	junij
10	Bogdan Barta	OE Gornja Radgona	april
10	Bojan Cvetko	Uprava	junij
10	Natalija Varl	Uprava	junij
10	Robert Dušej	OE Slovenska Bistrica	maj
10	Stanko Polič	SE Gradnje in remont Maribor	junij

Čestitamo!

Zadnji rok za oddajo prispevkov za junijsko številko Infotoka je **petek, 6. 6. 2008.**

Pošljete jih lahko na infotok@elektro-maribor.si ali oddate v svojih tajništvi.

Nove investicije za kakovostno dobavo električne energije

V Elektru Maribor je eden od ključnih ciljev tudi zagotavljanje kakovostne dobave električne energije. Za uresničevanje tega cilja je izjemno pomembno stanje elektroenergetskega sistema, zato je potrebno poudariti, da vlagamo svoj čas, znanje in sredstva v obnovo, načrtovanje, izgradnjo ter razvoj sistema, kar nam omogoča, da svojim odjemalcem zagotovljamo zanesljivo in kakovostno dobavo električne energije.

Za investicije v elektroenergetske objekte so potrebni potrjeni dolgoročni in letni investicijski načrti. Ti načrti so tudi izhodišče za izvedbo investicij. Poudariti velja, da na načrtovane investicije bistveno vplivajo tudi razvojni načrti drugih (tujih) investitorjev in občin.

Za leto 2008 spada med največja načrtovana investicijska vlaganja izgradnja novih RTP Ptuj – Breg in Mačkovci, dokončanje RTP Koroška vrata, izgradnja 110-kV kablovoda med RTP Koroška vrata in RTP Melje, izgradnja priključnega 110-kV daljnovoda za RTP Ptuj – Breg, obnova RTP Tezno in RTP Slovenske Konjice.

Pri srednjenapetostnih (SN) in nizkonapetostnih (NN) omrežjih ter transformatorskih postajah so za letos načrtovane ojačitve in novogradnje, ki jih opredeljujejo razvojne študije, širitve SN-omrežij zaradi na novo načrtovanih transformatorskih postaj, rekonstrukcije SN-omrežij, izgradnja novih transformatorskih postaj ali povečanje zmogljivosti obstoječih, izgradnja novih transformatorskih postaj zaradi slabe kakovosti napetosti, novogradnje NN-vodov iz novih ali NN-vodov, potrebnih za vključitev novih transformatorskih postaj v obstoječe omrežje, rekonstrukcija NN-omrežij zaradi ojačitve vodov, dotrajanosti drogov, opreme ter vodnikov nadzemnih vodov, nadomestitve obstoječih nadzemnih vodov s podzemnimi ter nadomestitve obstoječih dotrajanih kablovodov, izgradnja in avtomatizacija daljinskega vodenja SN-omrežja.

Med drugimi načrtovanimi investicijami je treba izpostaviti še vlaganje v telekomunikacijsko omrežje.

Marjan Zorman

Med večje investicije v naslednjih letih uvrščamo izgradnjo več 110-kV daljnovodov v Pomurju in Dravski dolini.

Tako bomo z izgradnjo 110-kV kablovoda od RTP 110/10 kV Koroška vrata do RTP 110/10 kV Pekre zaključili 110-kV zanko okrog mesta Maribor in s tem še izboljšali oskrbo mesta z električno energijo.

Gradili bomo tudi 110-kV daljnovode: RTP Murska Sobota – RTP Mačkovci, RTP Murska Sobota – RTP Lendava, RTP Lenart – RTP Radenci, izgradnja novih RTP 110/20 kV Podvelka in RTP Maribor – Brezje.

V Elektru Maribor smo letos za investicije predvideli 29,2 milijona evrov. Približno toliko naj bi za investicije namenili tudi prihodnje leto.

Za dolgoročne investicije, ki so zajete v načrtu razvoja omrežja, pa imamo za obdobje od leta 2007 do 2016 predvidene naložbe v višini več kot 200 milijonov evrov. V dveh desetletjih naj bi tako v elektroenergetsko omrežje investirali od 500 do 600 milijonov evrov.

Vse dosedanje in prihodnje investicije bomo financirali iz lastnih virov in najetih kreditov.

Za zagotavljanje stabilnosti elektroenergetskega omrežja in ustrezne kakovosti električne energije si v Elektru Maribor seveda želimo čim bolj uravnoteženo porabo električne energije. Nezadržna rast porabe ob visoki rasti cen električne energije na slovenskem nabavnem trgu pa nam povzroča dodatne napore za umeščanje v prostor in pri pridobivanju investicijske dokumentacije. Rast porabe namreč zahteva nova vlaganja v vzdrževanje in razvoj omrežja.

Ob tej priložnosti bi se zahvalil vsem posameznikom, ki so v procesu pridobivanja investicijske dokumentacije prispevali k njeni pridobitvi za predvidene objekte v letu 2008. Želim si, da bi nam to uspevalo tudi vsa prihodnja leta, saj nam le kakovostna in pravočasno pridobljena investicijska dokumentacija zagotavlja uspešno izvajanje investicij.

Marjan Zorman,
direktor Sektorja distribucije električne energije

Besedilo: Karin Zagomilšek

Natečaj "Varčevanje z električno energijo"

V okviru projekta Vrtci in šole vabimo otroke sodelavcev Elektra Maribor, da se udeležijo likovnega natečaja "Varčevanje z električno energijo".

Pri natečaju nam bo pridno pomagala likovna pedagoginja, ki smo jo povabili na pomoč, ker se rada družijo z otroki. Rekla nam je: "Kar počakajte in boste videli, kaj vse bodo otroci narisali! Niti sanja se vam ne, kaj vse vedo in kaj vse znajo! Pa kako domišljijo imajo!?"

Tema natečaja

Tema likovnega natečaja je razdeljena na tri sklope:

- varčevanje z električno energijo,

- kaj je električna energija,
- kakšna sta gospa Elekrika ali gospod Elekrika.

Sodelujoči lahko ustvarja v samo enem sklopu.

Sodelujoči

Sodelujejo lahko otroci zaposlenih v Elektru Maribor d.d., ki obiskujejo osnovno šolo.

Format in tehnika

Format likovnega dela je velikost risalne lista. Uporabljena tehnika ni predpisana.

Rok za oddajo

Rok za oddajo del je **9. maj 2008** v Službo za odnose z javnostmi in marketing, s pripisom: **Za natečaj "Varčevanje z električno energijo"**.

Vsakemu delu mora biti priložena izpolnjena prijavnica, ki jo mora podpisati starš ali skrbnik avtorja.

Po zaključenem natečaju bodo vsa dela objavljena na spletni strani www.elektromaribor.si, nekaj jih boste videli v naslednji številki Infotoka, junija pa bodo razstavljena v prostorih družbe Elektro Maribor.

Pa še poziv staršem:

Podprite in opogumite svojega otroka pri ustvarjanju. Presenečeni boste, kaj bo prišlo izpod njegovih rok.

Ne pozabite: Prijavnica in pravila sodelovanja (obvezno jih preberite) so na voljo na intranetu, oglasnih deskah in v tajništvih.

Otroci, narišite:

- Kako vi varčujete z elektriko!
- Kaj je električna energija!
- Gospo ali gospoda Elekriko!

» Besedilo in fotografija: **Mihaela Šnuderl**

Srečanje energetskih menedžerjev

V prihodnosti bo ključno varčevanje z električno energijo in maksimalna izraba obnovljivih virov za proizvodnjo električne energije

V Portorožu se je končalo deseto srečanje energetskih menedžerjev. Najboljša podjetja in projekti so prejeli nagrade za energetske učinkovitost.

Poslovni dnevnik Finance je v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan – Centrom za energetske učinkovitost ter ministrstvom za okolje in prostor organiziral že 10. srečanje energetskih menedžerjev Slovenije.

Na letošnjem portoroškem dogodku, ki je bil 8. in 9. aprila, sta imela uvodni govor minister za okolje in prostor dr. Janez Podobnik ter gospodarski minister mag. Andrej Vizjak, ki sta predstavila vlogo Slovenije kot predsedujoče EU ter področje okoljske politike in energetike. Minister za gospodarstvo mag. Vizjak se je na koncu uvodnega govora zahvalil vsem sponzorjem in poudaril vse večjo vlogo njihovega pojavljanja v javnosti.

Po uradnih govorih so organizatorji pripravili različna posvetovanja, ki so ponujala celostne informacije o učinkoviti rabi energije, obnovljivih virih energije in drugih aktualnih temah. Na konferenci je bilo veliko ljudi iz energetske stroke, in sicer energetski menedžerji iz podjetij, strokovna javnost, predstavniki distribucij in drugi.

Več predavateljev je opozorilo na pomanjkanje električne energije, kar nas bo močno pestilo v prihodnosti. Prav tako primanjkuje proizvodnih kapacitet, ki jim z investicijami v Sloveniji ob tako hitrem naraščanju porabe električne energije ni mogoče slediti. Investicije zahtevajo velike finančne vloške in ustrezen čas.

Na večernem dogodku sta nagrado za energetske učinkovite podjetje (EUP)

Razstavni prostor Elektra Maribor

letos prejeli podjetji Hidria AET in Terme Snovik, nagrado za energetske učinkovite projekt pa je prejelo podjetje Kostak za energetske učinkovite ogrevanje in hlajenje poslovnih stavb.

Novo nagrado, nagrado za sonaravni projekt, ki so jo letos podelili prvič, je prejelo podjetje Gorenjske elektrarne v sodelovanju z Biotehniškim centrom Naklo. Nagrado so dobili za vlaganja, promocijo in izobraževanje na področju obnovljivih virov energije.

Posebno priznanje si je letos za izkoriščanje geotermalne energije prislužilo podjetje Remont. Možnosti na področju izkoriščanja geotermalne energije so še velika, zato je ta nagrada tudi spodbuda za podobne projekte.

Elektro Maribor je tako že tradicionalno sedmo leto zaporedoma podprl projekt EUP in kot pokrovitelji smo bili deležni tudi promocije našega podjetja. Na posvetovanju smo se znova predstavili s samostojnim razstavnim prostorom, kjer smo promovirali podjetje. Na razstavnem prostoru smo pritegnili veliko ljudi, ki so z

Na večernem dogodku: Bojan Horvat, Mihaela Terbec in Marjan Zorman

veseljem posegli po našem informacijskem tiskanem gradivu.

Svoje razstavne koticke za večjo prepoznavnost podjetja, poudarjanje blagovne znamke in krepitev konkurenčne prednosti je imelo letos več podjetij kot leto prej. Tam so bili z razstavnimi prostori prisotni še Petrol d.d., Valmor d.o.o., Solvera Lynx d.o.o., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Gorenjska d.d., El-tec Mulej d.o.o., in drugi.

» Besedilo: **Zvonko Mezga** » Fotografije: **arhiv Elektra Maribor**

Tisoč ur dela za uspešno vzpostavitev ponovne oskrbe

Posledice orkana

Ponoči

Odprava posledic

Posledice globalnih vremenskih sprememb smo tokrat občutili tudi mi. Orkan Ema, ki je divjal v Nemčiji in Avstriji, je v začetku marca vplival tudi na vremenske razmere v severovzhodni Sloveniji.

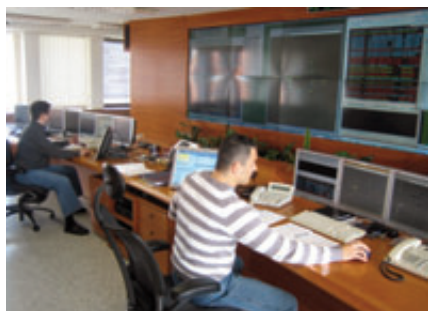
Močan veter z dežjem, ki je v soboto, 1. marca, pihal s sunki več kot 80 km/h na našem celotnem oskrbovalnem območju, nekoliko manj pa tudi v nedeljo, 2. 3., je podiral drevje ter lomil in nosil veje. Drevesa in veje so padale na vodnike ter drogove nadzemnih vodov SN in NN, kar je povzročalo številne daljše in krajše prekinitev v oskrbi.

Vse informacije o spremembah napajalnih stanj omrežja se stekajo v Distribucijski center vodenja, kjer izvajamo stalni

nadzor nad stanjem omrežja SN v daljinsko vodenih objektih. Zunaj delovnega časa pa se v DCV sprejemajo tudi klici odjemalcev o okvarah in motnjah v omrežjih NN. Že od prvih jutranjih ur je prihajalo do številnih stalnih in občasnih prekinitev napajanja ter številnih klicev odjemalcev zaradi okvar v omrežjih NN. V najbolj kritičnih trenutkih je iz daljinsko vodenih objektov in naprav na minuto v DCV prihajalo tudi po 30 in več različnih procesnih podatkov o spremembah stanja omrežja (položajnih signalizacij, alarmov in meritev) zaradi pogostih in ponavljajočih se okvar in izpadov. Sproti jih je bilo treba analizirati, v številnih primerih je bilo treba takoj ustrezno ukrepati, tako da se je vzpostavila hitra ponovna oskrba in kakovostno posredovalo dežurnemu osebju na terenu, odgovornim osebam za vodenja odprave okvar, centrom za obveščanje in odgovornim nadrejenim. Vsak posamezni trajni izpad daljnovoda terja skupaj z dežurnim osebjem na terenu takojšnjo medsebojno koordinirano, hitro, varno in zanesljivo izvedbo lociranja mesta okvare, ločevanje okvarjenega

sektorja ter ponoven priklop nepoškodovanega dela omrežja. Po odpravljeni okvari, za kar je poskrbela dežurna ekipa na terenu, pa še priklop tega sektorja.

Zaradi veliko okvar smo že v zgodnjih jutranjih urah za odpravo aktivirali vse razpoložljive monterje na vseh območnih enotah, na območju OE Maribor z okolico in OE Gornja Radgona pa tudi monterje SE Gradnje ter Remont Maribor in Ljutomer. Dežurno osebje in monterji na terenu so delo na terenu opravljali v izjemno težavnih razmerah. Sunki vetra z dežjem so ves dan podirali drevja ter lomili in nosili veje. Ceste in poti so bile ponekod neprevozne in neprehodne. Lociranje mesta okvare in popravilo je zahtevalo obhod omrežja pogosto po strmih in s podrtim drevjem prekritih ali s podrastjo zaraščenih terenih ob mrzlem vetru z dežjem, tudi po večurnem delu (v dveh dneh so nekateri bili na terenu tudi več kot 40 ur), prisotni zelo povečani nevarnosti poškodb zaradi izjemno zahtevnih pogojev dela, največkrat brez pomoči strojne mehanizacije, utrujenosti

Distribucijski center vodenja

in delu pozno v noč. Po dveh dneh napornega dela jim je do večernih ur v nedeljo uspelo odpraviti vse evidentirane večje okvare.

Ves čas so imeli veliko dela tudi operaterji klicnega centra, ki smo jih prav tako aktivirali v jutranjih urah v soboto. Zaradi številnih okvar in zato številnih klicev odjemalcev smo za uspešno delovanje klicnega centra v najbolj kritičnem času (v soboto med 13. in 17. uro) aktivirali šest operaterjev. Samo v soboto je bilo sprejetih in obdelanih 640 klicev odjemalcev. Evidentirane okvare so se nato posredovale dežurnim monterjem na terenu. Hkrati je bilo treba nenehno spremljati tudi stanje napajanja omrežja in od dežurnih na terenu in v DCV pridobiti podatke o načrtovani odpravi.

Pri odpravi okvar je bilo samo v soboto, 1. 3., na terenu 125 delavcev. Skupaj so opravili več kot 1207 ur dela, 77 pa jih je bilo aktiviranih tudi v nedeljo, ko so opravili 690 ur dela.

Podobno, vendar nekoliko manj, smo jih zaradi močnega sneženja aktivirali tudi v soboto, 22. 3. 2008. Prizadeti so bili predvsem višje ležeči predeli Pohorja in Kozjaka ter dravske doline.

Ugotovimo lahko le, da jim je kot neštetokrat do zdaj ob izjemnem prizadevanju in požrtvovalnosti uspela nadvse hitra in učinkovita odprava posledic izrednih vremenskih razmer.

Za več kot uspešno opravljeno delo v skoraj nemogočih pogojih, pokazano visoko raven strokovne usposobljenosti, za zavidljiv občutek pripadnosti podjetju, izjemno prizadevnost, vztrajnost in požrtvovalnost si angažirani delavci vseh območnih in storitvenih enot, dispečerji v DCV in operaterji klicnega centra zaslužijo pohvalo in čestitke.

Težave na terenu

Ekipe na terenu

Operaterji klicnega centra

» Besedilo: Irena Podgrajšek » Fotografija: arhiv Rajka Fajta

Veliko je možnosti skupnega dela šole in stroke

Pogovor z Rajkom Fajtom

Moje neprofesionalno, predvsem ljubiteljsko novinarsko delo mi je odprlo kar nekaj vrat in omogočilo vpogled v življenje sodelavcev in drugih oseb.

Nepoznavanje novinarskih pravil in dela mi je večkrat nehote dovolilo, da sem kdaj pa kdaj postavila neumestno ali preveč osebno vprašanje, na katerega pa sem vedno dobila odgovor. Skoraj vedno sem uspela vzpostaviti tudi odkrit dialog.

Nekako tako je bilo tudi pred dnevi, ko sem imela priložnost govoriti z nekom, ki ni iz naše sredine, vendar je kar tesno povezan z nami. Pogovarjala sem se z Rajkom Fajtom, državnim svetnikom, enim od kreatorjev elektro izobraževanja na Ptuju, članom več svetov zavodov in predsednikom nadzornega sveta Elektra Maribor d.d., ki to funkcijo opravlja od avgusta 2005, ter očetom dveh odraslih otrok. Je človek, ki ga ni strah tveganja, saj življenje jemlje kot izziv, sprostitvev pa najde v športu in na motorju, mi je povedal. Z zasebnim življenjem je zadovoljen, v "prostem" času pa se zraven športa narahlo spogleduje tudi s politiko.

Rajko Fajt, predsednik NS družbe Elektro Maribor

Dovolil mi je pogledati v svoj način življenja, povedal mi je o svojih uspehih, željah, nekaj o družini in o tem, kako preživlja prosti čas.

Rajko Fajt je vsekakor izjemno uspešen človek na vseh področjih. Tako poklicno kot osebno. Po poklicu je univerzitetni diplomirani inženir elektrotehnike. Po spletu zanimivih okoliščin se mu je kot učitelju uspelo zaposliti na Šolskem centru Ptuj. Ta zaposlitev, ki je pomenila nadaljevanje študentskega dela na tej ustanovi, je bila usodna za njegovo nadaljnjo pot in kariero. Bil je v skupini, ki ji je uspelo, da je v polnem zamahu zaživelo izobraževanje iz elektro stroke na ptujskem območju ter da so ustanovili

poklicno, srednjo elektro in pozneje višjo strokovno šolo, program mehatronika.

Od leta 1996 je ravnatelj Poklicne in tehniške elektro šole in eden zaslužnejših pedagoških delavcev, ki je ogromno pripomogel, da se je Šolski center Ptuj preselil v nove prostore v nekdanji vojašnici slovenske vojske. Ko sem parkirala pred to prenovljeno stavbo, ki ima naziv Šolski center Ptuj, sem se prepričala, da je lahko ponos mesta Ptuj. Strinjala sem se z mnenjem Rajka Fajta, da šola ne more biti sama sebi namen, posebno ne strokovna, ampak mora biti povezana z gospodarstvom in z njim sodelovati, tudi z obrtjo ter dobiti neki feed back. Šele potem je izobraževanje doseglo svoj namen.

*Spoštovani
Hvala za predstavitev. Resnično sem
pozitivno presenečen. Želim vam
veliko poslovnih in osebnih uspehov*

Maribor, 3.3.2008

*Rajko Fajta,
predsednik MS*

Zapis g. Rajka Fajta

Iz razgovora sem razbrala, da je bil eden od iniciatorjev za uvedbo novega študijskega programa mehatronika. Na vprašanje, od kod ta zamisel, je odgovoril, da je leta in leta rasla v glavah sodelavcev, ki so jo na vsak način želeli realizirati. Uspeli so leta 2005, tako da letos prihaja iz šolskih klopi prva generacija višje strokovno izobraženih inženirjev mehatronike, kar pomeni, da na naš trg dobivamo strokovni kader, ki pokriva znanja iz strojništva in elektrotehnike ter informatike. V današnjem času in razmerah izjemno iskan poklic, je povedal.

Pripovedoval je in navdušeno sem ga poslušala. Bolj kot nizanje letnic in datumov dogodkov je bilo zame pomembno sporočilo, da redko naletimo na ljudi, ki so pripravljeni vložiti veliko truda, volje, znanja ter osebne iniciative v projekte, ki so pomembni za razvoj stroke in tudi na splošno, ob vsem tem pa uspejo ostati preprosti in "ljudje".

Delo ravnatelja na šoli je eno področje njegovega strokovnega dela, drugo pa je iskanje napredka, ki trenutno pomeni sodelovanje šole ter študentov pri razvojnem projektu izkoriščanja in pretvarjanja svetlobne energije sončnega sevanja v električno energijo, imenovano fotovoltaika (sončne elektrarne). S tem projektom se je začel ukvarjati tudi naša SE pod vodstvom sektorja storitev.

Na povabilo Marjana Kampla je Rajko Fajta obiskal naš sektor, in sicer kot predsednik nadzornega sveta podjetja, kot ravnatelj šole in kot partner pri razvoju izkoriščanja

energije sonca. Ob tej priložnosti smo mu predstavili delo in vizije sektorja storitev kot celote.

Na vprašanje, kako se je počutil ob obisku pri nas, je odgovoril, da odlično. Da se je na vabilo odzval z velikim veseljem, saj je bil to njegov drugi stik z našim podjetjem, odkar je prevzel funkcijo predsednika nadzornega sveta. Dejal je, da ga poleg števil, ki jih bere iz pripravljenih poročil, analiz, zanimajo tudi ljudje, njihove vizije, želje in hotenja. Pomemben mu je osebni stik. Ob tej priložnosti je obiskal naše delavnice, se vpisal v knjigo vtisov in si ogledal zbirko kulturne dediščine električnih števec. Pozneje je odšel tudi na gradbišče in se neposredno soočil z delom na terenu.

Kljub temu da smo prešli na trg prodaje in nakupa električne energije, ne vidi zadržkov, da ne bi Elektro Maribor d.d., še naprej uspešno posloval, saj imamo neprecenljiv kapital v kadrih, torej v znanju. Vzdrževanje energetskega objekta je naša prioriteta in za opravljanje tega dela imamo vsa potrebna specialna znanja, kar je naša bistvena prednost pred drugimi, je prepričan. Električno energijo potrebujemo vsi in danes si ne znamo predstavljati življenja brez nje. In prav tu je naša prednost, je prepričan Rajko Fajta.

Fotovoltaika je projekt prihodnost. Kar nekaj sončnih elektrarn že deluje v Sloveniji. Trenutno je tako pridobivanje električne energije še draga zadeva. Na vprašanje, zakaj, sem dobila odgovor, da predvsem zaradi dragih delov, ki so potrebni za njeno delovanje.

Še veliko je možnosti skupnega dela šole in stroke, saj bo v prihodnosti treba narediti še veliko izračunov, rezultati le-teh pa bodo omogočili še večje izkoriščanje tega, kar nam nudi narava, je ob koncu obiska povedal moj nadvse zanimiv sogoovnik.

Po razgovoru sva obiskala nekaj učilnic srednje in višje strokovne šole – mehatronike in za nekaj minut zmotila pouk. Z vsem, kar sem videla, sem bila zadovoljna, saj je to zame pomenilo srečanje s stroko, kjer prevladuje teorija, ki je nujen del praktičnega dela, in obratno. Vsekakor pomeni hoja teorije z roko v roki s prakso napredek za vse.

Rajko Fajtu se ob tej priložnosti zahvaljujem za nadvse prijazen sprejem in za čas, ki nam ga je namenil. Želimo si, da bo naše sodelovanje z njim in šolo uspešno ter da bo prineslo dobre rezultate, tako na področju gospodarstva kot pri razvoju stroke in iskanju novih skupnih projektov.

Ob koncu še misel gospoda Fajta, ki kaže na odprtost in veličino njegovega duha: **"Šola ne stoji in ne pade z ravnateljem, temveč z učitelji, in to lahko mirno prenesemo tudi na druga področja,"** je zapisal.

» Besedilo: **Mihaela Šnuderl**

Maja vabljeni na 14. sejem Energetike

Sejem Energetike bo, tako kot že nekaj let do zdaj, na razstavišču Celjskega sejma.

Sejem bo odprl svoja vrata 13. maja, ogled sejma pa bo mogoč vse do 16. maja.

Odpiralni čas bo vsak dan od 9. do 18. ure. Naš razstavni prostor bo mogoče najti v hali L1, razstavni prostor št. 36.

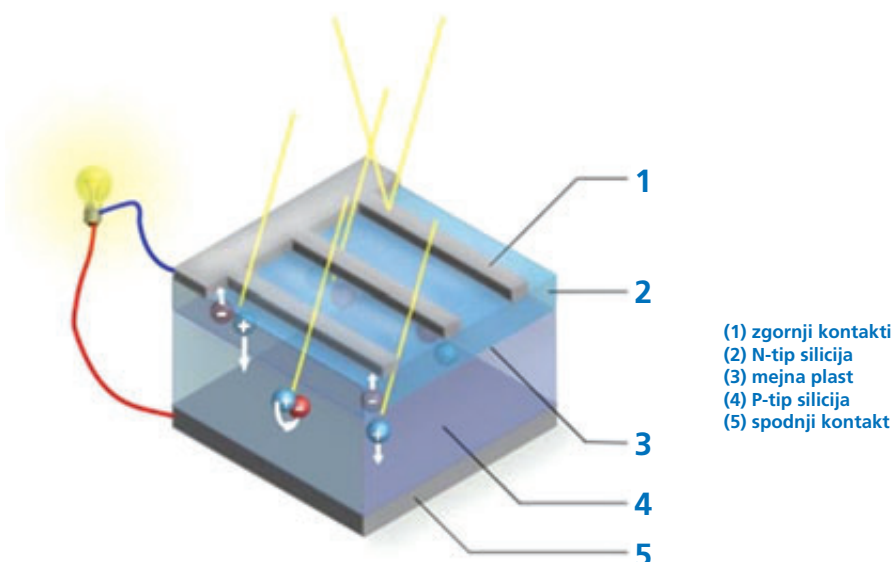
Vljudno vabljeni!

Pretvorba svetlobe v elektriko

Energija Sonca – najbolj obetajoč vir energije za nove generacije

Sonce sije že približno pet milijard let in bo brez okvar sijalo še vsaj toliko časa. Zemlja vsak dan od Sonca prejme več energije, kot je človeštvo porabi v vsem letu. Solarni sistemi so dobra rešitev za vrsto primerov, ne glede na to, kje ste. Uporabljajo jih tudi visoko v Himalaji in na Antarktiki.

Shema delovanja silicijsve sončne celice

Energija, ki jo Sonce seva na Zemljo, je obnovljiva in ne onesnažuje okolja.

V današnjih dneh se uporablja preveč fosilnih goriv, ki zelo slabo vplivajo na okolje. Obnovljivi viri energije so glede onesnaževanja zelo prijazni okolju, saj v ozračje ne oddajajo nobenih strupenih snovi in toplogrednih plinov, ki ustvarjajo učinke tople grede.

Pridobivanje energije s sončno elektrarno bistveno zniža emisije CO₂. Za proizvodnjo 100.000 kWh električne energije bi bilo namreč potrebnih približno 116 ton lignita ali 39.420 m² zemeljskega plina oziroma 25.800 kg kurilnega olja.

Kaj je fotovoltaika

Pod pojmom fotovoltaična pretvorba razumemo neposredno pretvarjanje svetlobne energije sončnega sevanja v električno energijo. Pretvorba se izvrši v sončnih celicah. V večini primerov so izdelane iz silicija. Z združevanjem več sončnih celic dobimo sončne module.

Sončna celica je osnovni gradnik fotovoltaičnega sistema. Je naprava, ki sončno energijo s pomočjo elektronov pretvori v elektriko.

Skupna debelina sončne celice je približno 0,3 mm. Pri obsevanju s sončno svetlobo se začnejo prevodniški elektroni in vrzeli gibati in ob meji med plastema prehajajo tudi na drugo stran. Prej je bila snov nevtralna, zdaj pa je zaradi gibljivih nabojev, ki so odsotni, naelektrena in ozek pas ob meji je na strani P negativen, na strani N pa pozitiven. Med njima je nastalo električno polje. Tako dobimo generator enosmerne električne napetosti.

Pričakovana letna proizvodnja

Najpomembnejši podatek, ki nam omogoča izračun sončnih dobitkov oziroma energije, pridobljene s fotonapetostnim sistemom, je povprečje letnega kvaziglobalnega sončnega obsevanja H (MJ/m²) na območju Slovenije, ki znaša 3800 – 4000 MJ/m². Če pretvorimo to energijo v električno iz znane pretvorbe $J = Ws \Rightarrow 3,6 \text{ MJ} = \text{kWh}$, dobimo od 1055 kWh/m² do 1111 kWh/m². Ker potrebujemo za postavitev elektrarne, moči 1 kWp, večjo površino, kot je 1 m², bo proizvedena električna energija zaradi polnilnega faktorja nekoliko manjša. Iz tega sledi, da bi s 100-kWp sistemom na območju Slove-

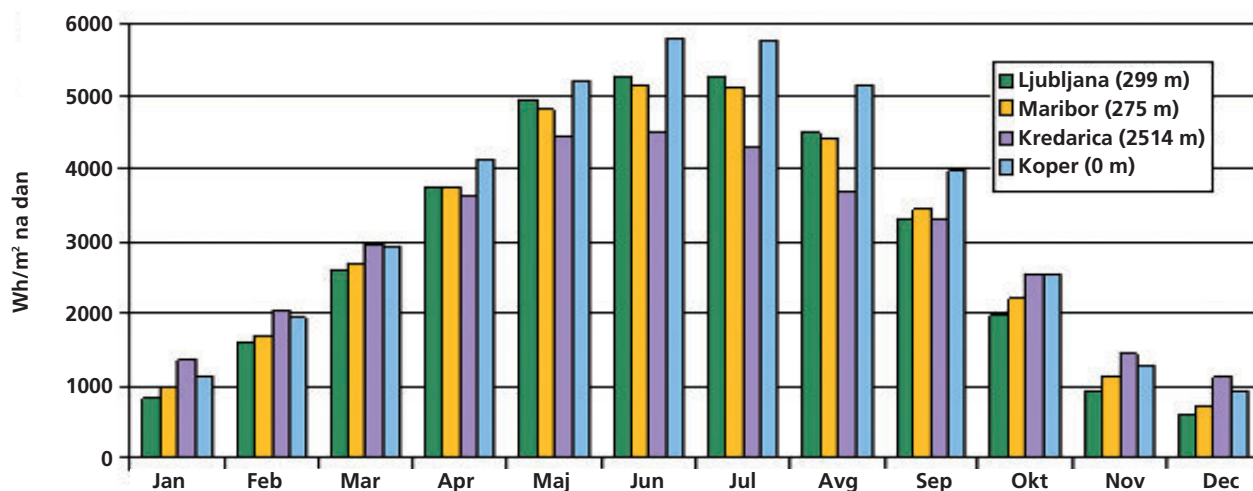
nije letno poslali v omrežje približno 102.000 kWh električne energije. Drugi podatek je vršna moč modulov in število ur sončnega obsevanja z močjo 1000 W/m².

Na **dobitke iz sončne elektrarne** poleg naklona in orientacije vpliva tudi senčenje. Na nekaterih območjih je pomemben vpliv prahu in umazanije, ki se usedata na module. Če naklonski kot modulov ni velik in je samočiščenje modulov ob dežju premajhno, je priporočljivo module čistiti ročno, in sicer enkrat do dvakrat na leto.

Omrežni in otočni PV-sistemi

Fotovoltaični sistemi omogočajo proizvodnjo električne energije na strehi oziroma mestu, kjer se bodo vgradili fotovoltaični moduli. **Omrežni PV-sistem** se priključi neposredno v električno omrežje, kamor se tudi oddaja vsa proizvedena električna energija.

Fotovoltaični samostojni **otočni sistemi** so rešitev za zanesljivo oskrbo z električno energijo v regijah, kjer ni možnosti priklopa v distribucijsko omrežje, za po-

Povprečna dnevna energija sončnega obsevanja (Wh/m²) po mesecih, izmerjeno v različnih krajih Slovenije

čitniške hiše, avtodome, hotele ali celo apartmajska naselja. Višek proizvedene električne energije akumuliramo v baterije, od koder črpamo energijo, kadar sonce ne sije.

Ekonomika sončne elektrarne

Ekonomičnost investicije je, da se pridobljena elektrika ne uporabi zase, ampak se v celoti oddaja v elektrodistribucijsko omrežje. Cena, po kateri se prodaja v omrežje, je višja za približno štirikrat. Razliko v ceni subvencionira država. Vsaka pridelana kilovatna ura elektrarne se na podlagi pogodbe proda distribucij-

skem podjetju po ceni, ki je sestavljena iz letne premije in tržne cene.

Kot kvalificiran proizvajalec električne energije lastnik elektrarne podpiše pogodbo za deset let. Naložbe v sončne elektrarne niso poceni. Glede na trenutno ceno kilovatne ure iz sončne elektrarne, ki je subvencionirana, pa se vsaka naložba povrne v 12 do 15 letih.

Kako do sončne mesečne rente v višini 350 evrov

V sončno elektrarno investiramo 50.000,00 evrov. S takim zneskom si lahko zgradimo sončno elektrarno moči 9 do 10 kWp, za kar potrebujemo povr-

šino 60 do 80 m². Površina je odvisna od naklona strehe in moči posameznega modula. Na leto nam taka sončna elektrarna proizvede 9.180 do 10.200 kWh električne energije. Če preračunamo, lahko v enem letu zaslužimo 4.200,00 evrov, kar pomeni, da bi lahko prejeli mesečno sončno rento v višini 350,00 evrov. Začetna investicija bi se nam tako povrnila v približno dvanajstih letih.

Življenjska doba sončne elektrarne je daljša od 30 let. Z leti se izkoristek elektrarne nekoliko zmanjša. Proizvajalci dajejo garancijo na 80-odstotni izkoristek po 24 letih. Amortizacija je odvisna od optimalne postavitve in osončenosti.

Sončna elektrarna na ključ

V Elektru Maribor ponujamo svojim odjemalcem z izgradnjo fotovoltaičnih sistemov obnovljiv vir za proizvodnjo električne energije, ki se vse bolj oblikuje in uveljavlja v državah EU.

V sklopu "fotovoltaika" izvajamo naslednje storitve:

- svetovanje in ocena lokacije,
- vodenje upravnega postopka,
- izdelava projektne dokumentacije,
- izgradnja sončne elektrarne,
- vključitev v NN/SN-omrežje,
- vzdrževanje in nadzor fotovoltaičnega sistema.

Sončna elektrarna na strehi Elektra Maribor

Gospodarski načrt družbe Elektro Maribor d.d. za leto 2008

Za leto 2008 načrtujemo, da bo družba Elektro Maribor d.d. kljub težjim tržnim pogojem poslovanja poslovala pozitivno s čistim poslovnim izidom v višini 1.258.321 evrov.

Z ukrepi, zastavljenimi v gospodarskem načrtu družbe Elektro Maribor d.d. za leto 2008, bomo dosegli načrtovan poslovni izid in postavljene cilje. Glavni cilji poslovanja družbe za leto 2008 so:

- zanesljiva in kakovostna oskrba z električno energijo, ki postaja zelo pomembna, predvsem za ekološko zahtevne uporabnike,
- skrb za zadovoljstvo naših kupcev s poenostavitvijo postopkov, ki so vezani s priključitvijo v omrežje in s posodobitvijo klicnega centra,
- obogatitev naše ponudbe na trgu z dodatnimi storitvami, predvsem z iskanjem možnosti na telekomunikacijskem področju,
- zagotovitev čim več energije iz obnovljivih virov v sodelovanju s hčerinskim podjetjem za proizvodnjo električne energije in drugimi partnerji,
- prenovitev informacijskega sistema, s čimer želimo doseči poenostavitev in standardizacijo poslovnih procesov ter večjo prilagodljivost le-teh novim razmeram na trgu električne energije,
- izobraževanje zaposlenih s poudarkom na pridobivanju specifičnih znanj in izboljšanje zadovoljstva zaposlenih.

Družba Elektro Maribor d.d. že od 1. 7. 2007 ne opravlja več reguliranih dejavnosti (GJS SODO in GJS DTO), zato bo v letu 2008 spremljala rezultate poslovanja za:

- dejavnost Distribucijski elektroenergetski sistem (DEES), v kateri opravljamo storitve za SODO d.o.o., in storitve na trgu ter
- dejavnost Nakup in prodaja električne energije, ki opravlja vse poslovne funkcije, povezane s trgovanjem električne energije.

Načrtovan rezultat poslovanja po dejavnostih v letu 2008

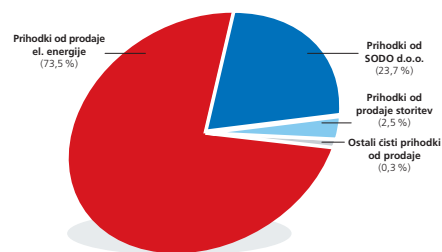
Dejavnost	Načrt 2008
DEES	-499.051
Nakup in prodaja	1.757.372
Skupaj	1.258.321

Za leto 2008 načrtujemo, da bo imela družba Elektro Maribor d.d. čiste prihodke od prodaje v višini 170.140.404 evrov, kar je za 8 odstotkov manj kot v letu 2007, kar je predvsem posledica tega, da v letu 2008 ne bomo imeli več prihodkov iz naslova uporabe omrežja. Zaradi ustanovitve družbe SODO d.o.o., od 1. 7. 2007 v Elektru Maribor d.d., ne evidentiramo več prihodkov od uporabe omrežja, na novo pa se med prihodki evidentirajo prihodki od SODO d.o.o. Med načrtovane čiste prihodke od prodaje spadajo predvsem:

- prihodki od prodaje električne energije, ki jih načrtujemo v znesku 125.048.704 evrov, so za odstotek nižji glede na leto 2007, ker načrtujemo za 24 odstotkov manj prodanih količin električne energije poslovnim kupcem. Od skupne vrednosti znaša načrtovana prodaja gospodinjstvom kupcem 35.126.750 evrov (28-odstotni delež), prodaja poslovnim kupcem pa 89.921.954 evrov (72-odstotni delež),
- prihodki od SODO d.o.o., ki jih dobimo z najemnino za oddajo elektrodistribucijske infrastrukture in opravljanjem storitev za SODO d.o.o., so načrtovani v višini

40.298.419 evrov. Na višino teh prihodkov vplivajo predvsem načrtovane količine in cene uporabe omrežja ter načrtovane količine in cene nakupa električne energije za izgube.

Načrtovana struktura čistih prihodkov od prodaje v letu 2008

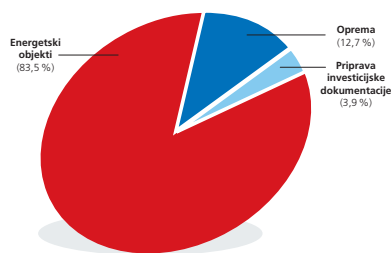

Načrtujemo, da bo faktor zanesljivosti oskrbe uporabnikov omrežja (SAIDI) glede na leto 2007 boljši za 2,5 odstotka in da bo število odjemalcev s slabimi napetostnimi razmerami za 0,6 odstotka manjše v primerjavi z letom 2007.

Investicijska vlaganja so načrtovana v višini 29.239.700 evrov, kar je za 11 odstotkov več kot leta 2007. Povečani obseg investicij v primerjavi z letom 2007 je posledica povečanega obsega izgrajenih 110-kV objektov (RTP Mačkovci, RTP Ptuj Breg, RTP Koroška vrata, KB 110kV RTP Koroška vrata – RTP Pekre ...). V načrtu investicij smo za energetske objekte namenili 24.406.517 evrov, za opremo 3.700.183 evrov in pripravo investicijske dokumentacije 1.133.000 evrov.

Načrtovana struktura investicijskih vlaganj v letu 2008

Vzdrževalna dela so načrtovana na celotnem distribucijskem sistemu: pregled, revizija, meritve, diagnostika za zagotovitev kakovostnega in nemotenega delovanja naprav in sistema kot celote. Stroški rednega vzdrževanja elektroenergetskih objektov in naprav (material in stori-

tve) so načrtovani v višini 3.502.474 evrov, kar je za štiri odstotke več kot v letu 2007.

Število zaposlenih se bo v letu 2008 nekoliko zmanjšalo. Konec leta 2008 načrtujemo 845 zaposlenih v družbi Elektro Maribor d.d. kar so štirje zaposleni manj kot ob koncu leta 2007.

ELEKTRO MARIBOR

Energija zame!

» Besedilo: **Karin Zagomilšek** » Fotografija: **arhiv Elektra Maribor**

Delavnica v vrtcu - projekti z vrtci in šolami

Aprila smo v vrtcu Tezno začeli sklop delavnic za otroke, ki so del projektov z vrtci in šolami. Glavni cilji projekta so podpiranje varčevanja in ozaveščanje o racionalni rabi električne energije, s tem pa tudi vzgajanje bodočih odjemalcev.

Obiskali smo najstarejšo skupino otrok, ki bodo jeseni šli v šolo. Na prvem srečanju smo govorili o življenju v času, ko v naših domovih še ni bilo elektrike, in življenju danes. Z lepjenko, pri ustvarjanju katere so mladi nadebudneži navdušeno sodelovali, smo predstavili, kako električna energija pride v naš dom.

Da je bil naš obisk še bolj zanimiv, smo poskrbeli z majhnimi čarovnijami, kot smo jih imenovali, ali povedano drugače – poskusi. Otroci so imeli ves čas obilico vprašanj. Govorili so tudi o tem, kar so sami opazili. S svojimi odgovori so nas večkrat prav presenetili.

Obiske bomo nadaljevali tudi v drugih okoliških vrtcih, ki se bodo odzvali na naše povabilo k sodelovanju.

Ker pa slika nadomesti tisoč besed, pogledajte slike, ki so nastale na našem srečanju.

Tako se je začelo

Tako pride elektrika v naš dom

Male čarovnije

Kdo je kdo v energetiki

Podjetja, ustanove in ljudje v energetiki

V tokratni številki predstavljamo še dve pomembni podjetji na področju elektroenergetike, kjer deluje tudi Elektro Maribor.

Več boste izvedeli o Nuklearni elektrarni Krško in podjetju SODO, predstavljamo pa tudi ključni osebi, ki prihajata iz omenjenih podjetij: Staneta Rožmana, predsednika uprave Nuklearne elektrarne Krško, in mag. Matjaža Voduška, direktorja družbe SODO.

INSTITUCIJE

NEK je opremljena z Westinghousevim lahkovodnim tlačnim reaktorjem toplotne moči 2000 megavatov. Letno proizvede več kot pet milijard kilovatnih ur električne energije, kar je več kot tretjina skupne proizvedene električne energije v Sloveniji. Glede na svoje obratovalne lastnosti vse leto pokriva osnovno obremenitev in je kot zanesljiv vir delovne in jalove moči pomembna podpora točka elektroenergetskemu sistemu. Z nizko lastno ceno je konkurenčen proizvajalec električne energije.

V skladu z meddržavno pogodbo, ki je bila uveljavljena leta 2003, je NEK organizirana kot družba z omejeno odgovornostjo, katere osnovni kapital je razdeljen na dva enaka poslovna deleža v lasti družbenikov GEN energije in Hrvatske elektroprivrede. Električno energijo proizvaja in dobavlja izključno v korist družbenikov, ki prevzemata vsak polovi-

co skupne razpoložljive moči in električne energije na pragu NEK. Organi družbe so sestavljeni paritetno, tako tudi uprava, ki jo sestavljata predsednik in član uprave.

Konec leta 2007 je minilo 25 let komercialnega obratovanja in v tem času je elektrarna proizvedla 113,7 teravatne ure električne energije. NEK sledi strategiji, ki je značilna za jedrske elektrarne, kjer so potrebni kontinuirano naložbenje v tehnološko nadgradnjo in posodobitve na podlagi obratovalnih izkušenj doma in v svetu, tehnološkega razvoja ter upravnih zahtev. Načrt posodabljanja temelji na objektivni presoji stanja z vidika varnosti in stabilnosti obratovanja elektrarne, pri čemer se upoštevajo tudi ekonomski vidiki. Stalna tehnološka nadgradnja zagotavlja doseganje visokih varnostnih standardov in dolgoročno obratovanje. Posodobitve elektrarne so omogočile povečanje moči od izvornih 664 MW na generatorju do 727 MW po zamenjavi uparjalnikov in nizkotlačnih turbin. Elektrarna vseskozi obratuje v skladu z upravnimi omejitvami.

NEK je aktivna članica mednarodnih organizacij, ki skrbijo za povečanje jedrske varnosti, in se zaveda potrebe po stalnem izboljševanju na vseh področjih. Po obratovalnih in varnostnih kazalnikih, ki jih je zaradi lažjega spremljanja obratovalne učinkovitosti in primerjanja med jedrskimi elektrarnami določila Svetovna organizacija operaterjev jedrskih elektrarn (WANO), spada v prvo četrtno najboljših elektrarn na svetu.

Lani je Republika Slovenija kot edini lastnik in ustanovitelj ustanovila družbo z omejeno odgovornostjo SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo,

d.o.o., ki je začel delovati 1. 7. 2007, hkrati s popolnim odprtjem trga z električno energijo za vse odjemalce.

SODO je samostojna pravna oseba civilnega prava, ki na podlagi Uredbe o koncesiji gospodarske javne službe dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in koncesijske pogodbe opravlja dejavnost gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja z električno energijo.

Vizija SODO d.o.o., je približati se odjemalcu in postati na svojem področju prepoznavno kot prijazno podjetje z odgovornim ravnanjem do okolja.

LJUDJE

Stane Rožman,
predsednik uprave
Nuklearne elektrarne Krško

Stane Rožman

Stane Rožman je bil letos aprila imenovan za nov petletni mandat predsednika uprave NEK. Elektrarno vodi že od leta 1988.

V okviru Svetovne organizacije operaterjev jedrskih elektrarn, ki s svojimi programi izvaja temeljno poslanstvo na področju povečanja varnosti in zanesljivosti obratovanja vseh jedrskih elektrarn na svetu, že drugi mandat vodi upravni odbor evropskega centra WANO, ki ima sedež v Parizu.

Leta 1972 je diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Poklicno pot je začel v razvojnem oddelku Iskre, kjer je bil odgovoren za izvedbo projekta avtomatizacije dravskih hidroelektrarn.

V NEK se je zaposlil leta 1975 kot vodja izmene obratovanja in bil hkrati zadolžen za preizkušanja ob prvem zagonu elektrarne ter usposabljanje posadk operatorjev. V prvih letih komercialnega obratovanja elektrarne je kot vodja obratovanja in pomočnik tehničnega direktorja skrbel za vsakodnevno varno in zanesljivo obratovanje elektrarne. Ob tem je razvijal obratovalne standarde v skladu s standardi Mednarodne agencije za atomsko energijo in ameriškega Inštituta za spremljanje obratovanja jedrskih elektrarn.

Stane Rožman pri svojem delu dosledno upošteva načelo, da je odgovornost za varno obratovanje primarna naloga upravljavca jedrske elektrarne. Hkrati sprejema soodgovornost za globalno jedrsko varnost in visoke obratovalne standarde po vsem svetu ter se zaveda nujnosti izmenjave obratovalnih izkušenj med operaterji jedrskih objektov.

Mag. Matjaž Vodušek, direktor SODO

mag. Matjaž Vodušek

Matjaž Vodušek je rojen leta 1967 v Mariboru. Po končani srednji šoli se je vpisal na Fakulteto za elektrotehniko in računalništvo v Mariboru, ki jo je uspešno zaključil leta 1993. Istega leta se je zaposlil v Tovarni dušika v Rušah, leta 1994 v podjetju PTT Slovenije, naslednje leto pa v Telekomu Slovenije, kjer je opravljal različna vodstvena dela. Leta 2006 je postal direktor prodajne enote v Celju. Magistrski naslov je pridobil na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Vsakozi se je dodatno izobraževal in

izpopolnjeval, predvsem na področjih vodenja, timskega dela, komunikacije, projektnega vodenja, poslovnih pogajanj pri različnih izvajalcih izobraževanj, kot so IEDC – Poslovna šola Bled, Mercuri International, SIQ, Managing Customer

Loyalty. Pridobil si je tudi certifikat za člana nadzornih svetov in upravnih odborov družb v letu 2006. Tako je 23. marca letos sprejel štiriletni mandat direktorja družbe SODO d.o.o.

» Besedilo in fotografija: **Boštjan Rous**

14. športne igre EDS

»Športniki so naši priljubljeni sodelavci, ki s svojo energijo bogatijo podjetje. Biti športnik pomeni biti predan kolektivu, biti delaven, odločen in vztrajen. S trdo voljo in številnimi treningi je športnik vedno pripravljen na nove izzive, nova dokazovanja in je vedno pripravljen zastopati barve podjetja. Še posebej plemenita lastnost športnikov je prijateljsko prenašanje porazov in spoštovanje bolj-
ših od sebe. Poleg tega je pri njih opaziti večjo povezanost z okoljem, zaradi česa so lahko tudi dobri ambasadorji elektrogospodarstva v slovenskem prostoru,“ je v nagovoru na 13. športnih igrah EDS v Novem mestu povedal predsednik uprave Elektro Ljubljana mag. Mirko Marinič.

Prav v Novem mestu smo kot organizatorji letošnjih 14. športnih iger prevzeli zastavo športnih iger EDS. Ker bodo 14.

športne igre EDS 7. 6. 2008 v Murski Soboti z začetkom ob 9. uri, je organizacijski odbor pristopil k organizaciji.

Tekmovanja v vseh 12 športnih disciplinah bodo potekala v različnih športnih objektih v Murski Soboti in njeni okolici. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno v skladu s staro prekmursko tradicijo in sloganom "Diši po Prekmurju". Za zabavo bo poskrbel ansambel Halicanum s pevko.

Zato vas vse skupaj povabimo, da se 14. športnih iger EDS v Murski Soboti udeležite ali pa si športne boje pridete ogledat, z besedami prekmurskega pozvačnika*: "Prijte vsi, šteri ste od kolena vekši pa od poplata menši, z glasnimi gutami, friškimi petami ino s trdimi mošnjami."

*Pozvačin je tisti, ki ob napovedani poroki hodi od hiše do hiše in oznanja ter v imenu mladoporočencev vabi na poroko.

Igre

➤ Besedilo: **Mihaela Šnuderl**

Bančni trajnik

Uredimo vam bančni trajnik, ki omogoča poslovanje brez skrbi

Z željo, da bi svojim odjemalcem olajšali plačilo računa, smo že v letu 2007 pripravili akcijo Bančni trajnik. Akcija Bančni trajnik je bila zelo dobro sprejeta, kar je razvidno tudi z grafikona "Število sklenjenih bančnih trajnikov". Število sklenjenih bančnih trajnikov se je v obdobju, ko je trajala akcija, to je od 15. 11. 2006 do 1. 8. 2007, povečalo za kar 4.206 sklenjenih bančnih trajnikov, kar je dobrih 10 odstotkov. V akciji smo vsakemu odjemalcu ob sklenitvi bančnega trajnika podarili promocijsko darilo podjetja, kar je dodatno spodbudilo odjemalce, da so se odločili za to. Do 2. 4. 2008 je delež sklenjenih bančnih trajnikov vseh odjemalcev na letnem obračunu že dobrih 24 odstotkov. Želimo si, da bi se ta odstotek še povečal.

Katere prednosti ponuja odjemalcem sklenitev bančnega trajnika?

Bančni trajnik (neposredna obremenitev) omogoča odjemalcem udobno poslovanje brez skrbi za nakazila in spremljanje roka plačila. To pa hkrati pomeni tudi velik prihranek časa in denarja.

Kaj je treba storiti za sklenitev bančnega trajnika?

Bančni trajnik vam lahko uredimo mi. Oglasite se pri osebju v naših informacijskih pisarnah, kjer podpišete pooblastilo, vse drugo pa vam uredimo mi.

Ponovno pozivamo vse odjemalce, tudi vas, zaposlene, da se odločite za bančni trajnik, saj vam ob tem pripravljamo posebno presenečenje.

Energija zame! **ELEKTRO MARIBOR**

Bančni trajnik!

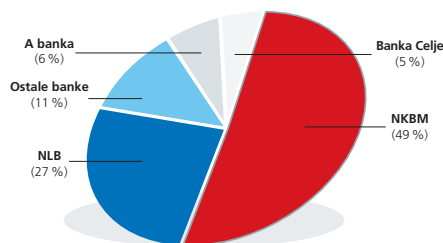
Plačevanje brez skrbi!

Bančni trajnik (direktna obremenitev) vam omogoča **udobno poslovanje** brez skrbi za nakazila in spremljanje roka plačila, kar vam omogoča **velik prihranek časa in denarja**.

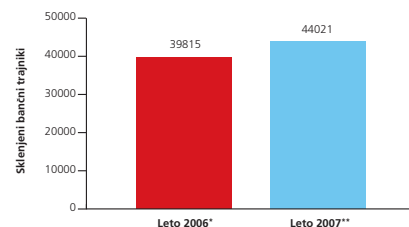
Bančni trajnik vam lahko uredimo mi!
Pri osebju v naših informacijskih pisarnah podpišete pooblastilo, vse ostalo je naša skrb.

Za vse, ki se boste odločili za bančni trajnik, pripravljamo **posebno presenečenje**.

Več informacij
o naših paketih in storitvah najdete na naši spletni strani www.elektro-maribor.si. Lahko nam tudi pišete na info@elektro-maribor.si ali pokličete v Klicni center na tel. št. 02 22 00 115.

Deleži sklenjenih trajnikov glede na banko

* na dan 15. 11. 2006, ** na dan 1. 8. 2007

Število sklenjenih bančnih trajnikov

Z diagrama je razvidno, da je 51 odstotkov odjemalcev, ki so sklenili bančni trajnik, komitentov pri Novi kreditni banki

Maribor. Sledijo odjemalci, ki so komitenti Nove ljubljanske banke (27%), nato Abanke (6%) itn.

» Besedilo: **Andrej Kosmačin** in www.ed-mb.si

Kotnikovi dnevi

Pridobivanje Akreditacijske listine za merilni laboratorij

Elektrotehniško društvo Maribor je pripravilo že 29. izobraževanje s področja močnostne elektrotehnike in sodobnih električnih inštalacij, "Kotnikove dneve", ki so potekali 27. in 28. marca 2008 v Hotelu Radin v Radencih.

Kraj in vsebina izobraževanja sta pritegnila k sodelovanju več kot 350 udeležencev. Izobraževanje je bilo zanimivo tudi za samostojne proizvajalce in zastopnike različnih podjetij, ki so s priložnostnimi razstavami in predstavitvami pokazali novosti na tem področju.

Tako kot je v našem podjetju že tradicija, smo se tudi letošnjih Kotnikovih dnevov v Radencih udeležili predstavniki podjetja Elektro Maribor. Tokrat smo tudi aktivno sodelovali, saj smo pripravili referat z naslovom Pridobivanje Akreditacijske listine za merilni laboratorij podjetja Elektro Maribor d.d. Referat sva pripravila s sodelavcem Andrejem Babenkom.

Ob tej priložnosti sem predstavil zgodovino dejavnosti merilnega laboratorija pred letom 2002 in postopek pridobivanja akreditacije po pravilih Slovenske akreditacije. Govoril pa sem tudi o naših dejavnostih in izkušnjah, ki smo si jih pridobili v letih izvajanja projekta (2004–2006). Na koncu sem predstavil tudi pomen pridobljene Akreditacijske listine za merilni laboratorij in podjetje Elektro Maribor.

Če bi na kratko povzel referat, se mi zdi pomembna predvsem odločitev vodstva podjetja, da dejavnost servisiranja, kontrole in overitev meril v prihodnje tržno usmerjamo ter da sklenemo pogodbo za samostojno izvajanje kontrole in overitev meril in za to pridobimo akreditacijo.

Andrej Kosmačin med branjem svojega referata

Uprava družbe je imenovala projektno skupino. Pripravili smo integracijo standarda SIST EN ISO/IEC 17020:2004 v obstoječ sistem vodenja, ustrezno sistemsko dokumentacijo za merilni laboratorij in spremembe poslovnika vodenja. Od aprila 2006 je merilni laboratorij akreditiran pri Slovenski akreditaciji kot kontrolni organ. Našemu podjetju je bila podeljena Akreditacijska listina, s katero se priznava izpolnjevanje zahtev standarda SIST EN ISO/IEC 17020:2004, tip C.

Poleg izobraževanja je v avli hotela potekal tudi prikaz proizvodnih programov s področja električnih inštalacij, merilnih

instrumentov in opreme za elektroenergetske naprave, ki smo si ga z zanimanjem ogledali. Drugi dan posvetovanja je tudi naše podjetje sodelovalo s predstavitev sektorja storitev, in sicer kot izvajalca elektromontažnih storitev za lastne potrebe in tuje naročnike, ter s predstavitev dejavnosti merilnega laboratorija.

Taka tradicionalna izobraževanja s področja močnostne elektrotehnike in sodobnih električnih inštalacij, kot so Kotnikovi dnevi, so zelo pomembna za elektrotehniško stroko in tudi širše. Upam, da bomo znali take priložnosti v našem podjetju v prihodnje še bolje izkoristiti.

Kaj je akreditacija in kaj nam omogoča?

Akreditacija je uradno priznanje usposobljenosti za opravljanje neke dejavnosti. Prednosti akreditacije sta predvsem zaupanje v rezultate preskušanja, kalibriranja, certificiranja in kontrole. S to pridobitvijo želimo obvladovati potrebe na slovenskem trgu in

glede na geografsko lego širiti tržne dejavnosti tudi v sosednje države, kot so Avstrija, Madžarska in Hrvaška. Na domačem trgu nam to že uspeva, saj povečujemo obseg števila naročnikov naših storitev, v teku pa so tudi dejavnosti širitve na tuje trge.

➤ Besedilo: **Adrijana Lubej**, Press Clipping in **Karin Zagomilšek**

Elektro Maribor v medijih

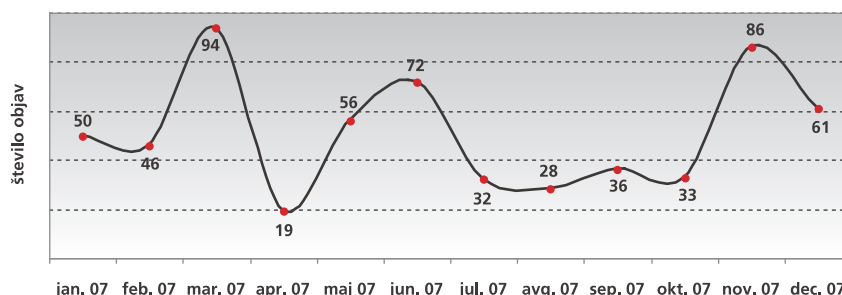
V Službi za odnose z javnostmi in marketing spremljamo tudi medijske objave o Elektru Maribor in celotni energetski branži.

Dnevno prejemamo poročilo z izrezi in zapisi objav, ki so se pojavile v tiskanih ter elektronskih slovenskih medijih. Ažurno spremljanje objav je pomembno, da lahko nanje tudi ustrezno in pravočasno reagiramo, ko je to treba.

V analizi za leto 2007 je bilo obravnavana zbirka 614 objav s ključno besedo Elektro Maribor in še dodatnih 88 objav s ključno besedo Stanislav Vojsk.

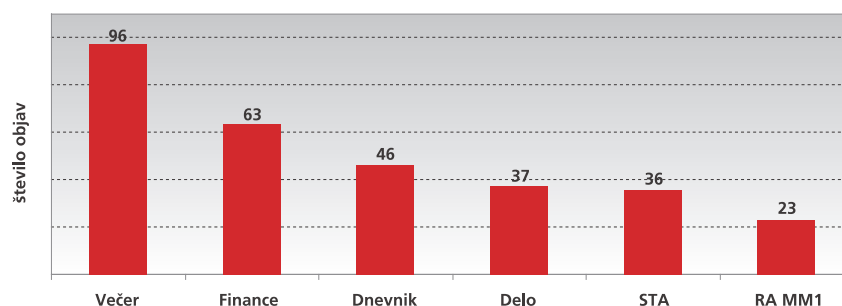
Publiciteta po mesecih

Z grafikona je razviden trend objav gesla Elektro Maribor v letu 2007. Izstopata mesec marec z največ (94 objav) in april z najmanj (19 objav) objavami. Mesečno poprečje je 51 objav.

Mediji z največ objavami v letu 2007

Geslo Elektro Maribor je bilo objavljeno v 92 različnih medijih. Največ objav je bilo v Večeru, Financah in Dnevniku. Glede na obseg (kvadratura) objav so na prvem mestu Finance, drugi je Večer, tretji pa Manager.

Skupni obseg in frekvenca objav v tiskanih medijih na geslo Elektro Maribor

Navedenih je osem medijev z največjim obsegom objav. Ostalih medijev ne navajamo, ker je kvadratura objav manjša.

Medij	Št. objav	Kvadratura (cm ²)
Finance	63	33910
Večer	96	20732
Manager	3	20224
Delo	37	16899
Dnevnik	46	14884
Štajerski tednik	21	10941
Kapital	6	8042
Glas gospodarstva	4	6222

» Besedilo: **Karin Zagomilšek** » Fotografija: **arhiv Elektra Maribor**

Kablovod na Lentu

Izgradnja kablovoda za večjo zanesljivost oskrbe mesta Maribor z električno energijo

Izdelava kabske spojke

Elektro Maribor je na območju reke Drave začel graditi kabsko povezavo med RTP Melje in RTP Koroška vrata. Na tej relaciji se v reko Dravo polaga visokonapetostni kablovod.

Ta bo omogočil vključitev novozgrajene RTP Koroška vrata v napajalno omrežje. Vsa dela naj bi bila zaključena do sredine maja, v času gradnje pa bo zaradi varnosti izvedbe cesta na Lentu večkrat za krajši čas zaprta.

Kabel se polaga v dno struge reke Drave; celotna trasa je dolga 2700 metrov. Polagal se bo s kovinskimi plavajočimi pontoni, ki se bodo pomikali po strugi reke Drave v smeri RTP Melje. Celoten poseg izgradnje kablovoda je del državnega lokacijskega načrta, ki ga je sprejela vlada in je bil objavljan v Uradnem listu RS aprila 2007.

Kaj to pomeni za Maribor

Z izvedbo te povezave in izgradnjo nove RTP Koroška vrata se bo razbremenila RTP Melje, ki pokriva večji del levega brega mesta Maribor z električno energijo, hkrati pa se bosta povečala zanesljivost in kakovost električne energije na celotnem območju levega brega mesta Maribor.

Začetek polaganja pontona

Polaganje v Dravo

energ

Besedilo Branka Gradišnika,

po začetni ideji in likih Danijela Trstenjaka,

z ilustracijami Zvonka Čoha.

Oblikoval: Branko Bačović

ali Štromberk

ŠTROMBERŠKA ELITA

(Zadnja vrsta z leve proti desni)

VLADO je staroselec, obrtnik, ki ga zanima vse, kar pri-
naša denar. **ZLATKO** kot župnik skrbi za dušno hrano,
LOJZE pa je kot prvi prinesel v Štromberk svetovljan-
skega duha: odprl je kiosk z mehiško hrano - Sombrero.

(Srednja vrsta z leve proti desni)

MICI pretežno gospodinji, ljubiteljsko pa se ukvarja s
pisanjem preprostih pesmic. Predstavlja se za gospo,
a v resnici se nihče ne spominja, da bi bil že kdaj videl
njenega »Staneta« – menda je ves čas na službeni poti.
ZUJO je hišnik, ki je nekaj časa delal v Švici in zato ve-
dno misli, da ve, koliko je ura. **MADAM ALMA**, nekdanj
znana šlogarica, zdaj neobajaličarka, in
LOVRENC, nepogrešljivi gostilničar stare šole, ki seve-
da zna tudi sam ceniti kapljico ali dve.

(Prva vrsta z leve proti desni)

EDI je nekdanji študent elektrotehnike, ki je kot
izvedenec za spletne hazardne igrice prišel v Štrom-
berk iz Nove Gorice, potem ko so ga od tam izgnali,
ker jim je kvaril biznis, **MAJA** pa je Vladova hči,
študentka mikromolekularne biologije.

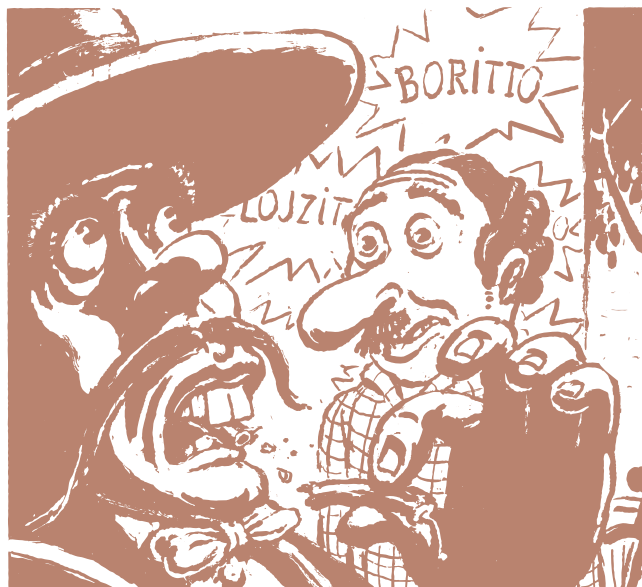
(Nekoliko na distanci)

MIHA predstavlja štromberški red in mir. Vodi ga
življenjski nazor, da smo vsi česa krivi, samo zasa-
čiti nas je treba.

SKRIVNOSTNI FEFERONI

Da življenje v Štromberku ni več idilično, se je
zavedel prvi Lojze, potem ko k njegovemu kiosku
na lepem ni bilo več Zujota. Ta je bil poprej njegov
glavni odjemalec.

Ko ga je končno lahko prijel za ovratnik, ga ni
spustil naprej, dokler ni Zujo priznal: »Mh, ne da se
mi več, da bi jedel te tvoje tortilje, ker so se ti ljutice
pripitomile.«

energija si

Bodi učinkovit.

Vabimo vas, da obiščete spletno stran kampanje **Energija si, bodi učinkovit**
na naslovu www.hse-energija.si, kjer boste našli več nasvetov za učinkovito
ravnanje z električno energijo, pa tudi namige za ugodne nakupe energetske varčnih
gospodinjskih aparatov, izobraževalno spletno igro in še marsikaj zanimivega.

IJA SI

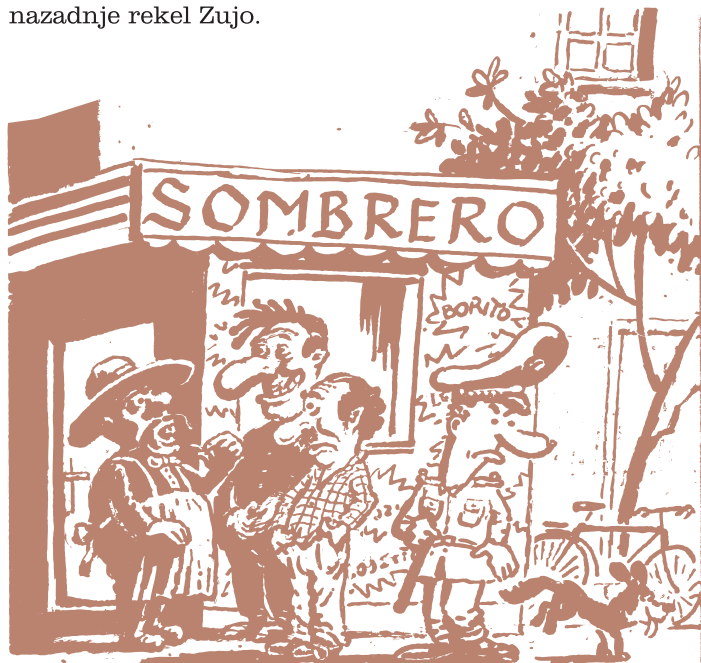
Zgodba, ki izhaja po delih
je nastala v okviru kampanje
Energija si, namenjene
spodbujanju k izobraževanju o
učinkoviti rabi energije,
katere pobudnik je Holding
Slovenske elektrarne (HSE).
www.hse-energija.si.
Izdajatelj knjige je:
www.informa-echo.si

prevzame pobudo

Lojze je previdno pokusil enega od feferonov. Sam jih je vzgajal iz semen, ki mu jih je pošiljal stric iz Tijuane in res je bilo zdaj, kot da bi zagrizel v kumarico, kislo kumarico.

Skupaj sta se čudila, kam neki je ušla pekočina.

»Mogoče je pa kisli dež kriv? Ta daje kislino ...« je nazadnje rekel Zujo.

Mimo je prišel Lovrenc. Povedala sta mu, kaj se dogaja. Najprej ga ni ganilo: »Če lahko jaz žveplam, pa še ti žveplaj. Tako sorta najboljše ohrani okus.« Potem se je domislil, da feferoni le niso vino.

Vprašali so torej Miho. Morda je ta kot policaj kaj sumljivega opazil?

Miha je najprej dolgo razmišljal, potem rekel, naj mu ponovijo vprašanje, in nazadnje vprašal, ali lahko uporabi polovičko.

Spogledali so se in se odhrkovali. »Pa saj tole ni Mili-jonar, Miha,« je nazadnje rekel Zujo, ki se ni nikogar bal.

»Kaj, a me imate za neumnega?« je vzrožil Miha: »Misli-l sem na polovičko feferona!«

Brž so mu jo dali. »Res je, nima šusa. Nekdo ga je moral neznano kdaj ukrasti,« je konstatiral. »Kje imaš parcelo, Lojze? Ponoči bom popazil, kajti zločinec se vedno vrne na kraj ostrega zločiliša.«

Ker niso vedeli, ali misli resno ali pa se šali, so bili raje tiho, dokler ni odšel naprej za nekim psom, ki se je sumljivo obnašal (s tačko se je dotikal okrasnega pokrova na kolesu nekega avtomobila).

Edi, ki je ves ta pogovor poslušal z okna nad njihovi glavami, se je brž usedel k računalniku, vtipkal »chili peppers acid rain« in se nekaj minut zatem že vrnil z natisnjenimi podatki:

»Kisli dež dejansko preprečuje akumulacijo pekočega kapsicina v paprikah. Povzroča tudi še marsikaj drugega: kislina se dobro veže s kovinami in rastlina akumulira namesto hranilnih snovi težke kovine. Dež je naravno nekoliko kiselkast zaradi ogljikovega dioksida, ki je v ozračju. **Se nadaljuje ...**

VARČEVALNI NASVET - OGREVANJE

V zimskih mesecih ponoči okna po možnosti zastirajmo s polknicami oziroma roletami. Zaradi nižjih nočnih temperatur so tedaj izgube toplote največje. V kurilni sezoni prostore zračimo v najtoplejšem času

dneva. Kadar zračite, je bolje za krajši čas odpreti okna in vrata, dolgotrajnejše zračenje pri priprtih oknih in vratih je manj učinkovito.

Še kar naprej je vroče

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Zadnje čase smo priča razburkanemu ozračju na socialnem področju zaposlenih. Ne samo v energetiki, ampak tudi v drugih dejavnostih se kažejo nezadovoljstva tako na področju vodenja družb in usmerjanja družb s strani lastnikov – ne glede na to ali predstavljajo lastniki zasebni kapital ali državo.

Z nekim, navidezno umirjenim nastopom najpomembnejših in najodgovornejših ljudi v državi je nezainteresiranemu delavcu dan vtis o popolni usklajenosti delovanja sistema. Poznavalcu, ki redno spremlja aktualne energetske polemike ali pa celo neposredno doživlja vse na svoji koži, pa je jasno, da s takim dogovarjanjem in sprejemanjem pomembnih odločitev v zvezi z razvojem energetike v Sloveniji in širše – brez socialnih partnerjev – enostavno ne gre. Lastnikom je mogoče zelo jasno, da pač s položaja moči in medsebojnih dogovorov organizirajo energetiko na način, ko imamo zaposleni veliko pripomb in težav, ker nekako ne vidimo neke zelo svetle perspektive za razvoj družb, v katerih delamo, in za zadovoljitev družbenih ter lastnih potreb.

Pa ne gre samo za zadovoljevanje trenutnih materialnih potreb, gre tudi za pogled v jutri. Kako bomo ustvarjali večji dobiček, kako bomo lahko v tem tržnem gospodarstvu zagotovili sebi in svojim zanamcem trdnjšo ter obetajočo prihodnost, tudi z zagotovitvijo delovnih mest, s plačami, razvojem in konkurenčnostjo?

Ne samo delavci, tudi uprave družb so nekako postavljene pred dejstvo, da morajo svojo politiko vodenja družbe speljati v smer razvoja, medtem pa postajajo pogoji za izvedbo le-tega dokaj neugodni s precej nedorečenimi in nedefiniranimi sklepi. Zato smo v SDE (Sindikatu energetike Slovenije) in po vseh energetskih družbah postavili svoje zahteve – stavkovne zahteve na **razširjenih stavkovnih odborih med opozorilno stavko**, ki je potekala 12. 3. 2008. Ne terjamo večjih plač, ampak strokovno razlago in sodelovanje z lastniki. Želimo

Seja razširjenega stavkovnega odbora

in zahtevamo vizijo ter strategijo razvoja na energetske področju.

Med postavljenimi zahtevami, ki jih imamo do lastnika, so zelo pomembne naslednje:

- umeščanje in vloge distribucijskih družb s svojimi približno 3200 zaposlenimi v bodoči kontekst oblik energetskega stebrja,
- zahtevati jasne odgovore in določitev rokov za izvedbo,
- dosledno izvajanje dogovora o socialnem dialogu med lastniki in sindikatom,
- zahtevati od lastnikov in družb drzne ter agresivne programe razvoja na področju osnovne dejavnosti in storitev s končnim učinkom povečevanja dobička,
- argumentirano zagovarjati potrebo po dodatnem zaposlovanju predvsem v deficitarnih poklicih v energetiki,
- podpora zahtevam ZSSS pri pogajanjih na podlagi postavljenih zahtev.

Skupni vsebinski sklep vsebuje tudi nekaj elementov, ki jih je treba razrešiti znotraj posameznih družb, a kot zaokrožena celota pomenijo za nas posledično ureditev netransparentnih razmer znotraj celotne energetike v tem trenutku.

Zanimivo je dejstvo, da v SDE postavljamo lastniku zahteve, namesto da bi bila pot obratna.

Kar nekaj se dogaja in zadnje novosti s tega področja so obetavne, torej gre za ponovni sklic ESOE (Ekonomsko-social-

nega odbora za energetiko), gre za izdelavo posameznih predlogov aneksov, ki so že v pripravi, gre za oživitve in osvežitve medsebojnega socialnega dialoga. Stvari se torej premikajo, v sindikatu pa smo zmerni optimisti glede razpleta na tem področju.

Naj v tem prispevku izkoristim priložnost, da se z besedo ali dvema zahvalim kolegici, ki niso več člani Izvršnega odbora sindikata Elektra Maribor d.d. Kolega, ki sta se upokojila, sta Hinko Lindental in Jože Veltrusky. Naš soborec Branko Štancer pa se v Svetu delavcev trudi še naprej.

Oba nekdanja sodelavca sta s svojim delom, prepričanjem in zalaganjem za reševanje težav zaposlenih vedno dokazovala svoj velik socialni čut ter pripravljenost za akcije. Krivice, ki so se tako ali drugače dogajale zaposlenim, niso mogle mimo njiju, da jih ne bi takoj zaznala. S svojimi predlogi in podkrepljenimi dejstvi smo družno uspevali izpostavljati težave in vedno tudi našli rešitve zanje, tudi z vodstvom družbe. Kolega Štancer pa se – kolikor le lahko – še vedno z veliko volje do ustvarjalne politike v članstvu Sveta delavcev posebej angažira in sodeluje.

Obema se za njuno delo in ustvarjalni prispevek v sindikatu zahvaljujem in jima želim veliko zdravja v pokoju in da bi še dolgo črpala iz pokojninske blagajne.

Jurij Tretjak
predsednik SDE Elektro Maribor d.d.

» Besedilo: **Andrej Kosmačin in Timotej Čelofiga** » Fotografija: **Timotej Čelofiga**

Spremljanje delovanja sistema vodenja v našem podjetju

Pridobljena certifikata kakovosti in varovanja okolja ter pridobljeno Akreditacijsko listino je treba nenehno preverjati ter potrjevati. Ker pa standardi neposredno ne pripomorejo k napredku, smo za zagotavljanje nenehnega izboljševanja sistema vodenja določili merila in metode, s katerimi spremljamo učinkovitost izvajanja procesov in doseganje zastavljenih ciljev. V Elektru Maribor to počnemo z zunanjimi in notranjimi presojami, lastnimi iniciativami posameznih nosilcev procesov ter vodstvenimi pregledi. Na vodstvenem pregledu preverjamo učinkovitost in ustreznost delovanja sistema vodenja, v katerem so združena tri področja:

- sistem vodenja kakovosti po standardu SIST ISO 9001:2000,
- sistem ravnanja z okoljem po standardu SIST EN 14001:2005,
- sistem vodenja merilnega laboratorija po SIST EN ISO/IEC 17020:2004.

Vodstveni pregled opravimo najmanj dvakrat na leto na seji Sveta za kakovost, kjer obravnavamo Poročila o izvajanju sistema vodenja, ki so izdelana v skladu z zahtevami Poslovnika vodenja.

Notranje presoje

Notranje presoje, ki so eden od osnovnih pripomočkov za izboljševanje sistema vodenja, niso nič drugega kot to, da s pregledom nekega procesa dela ali samo segmenta tega dela poiščemo načine za izboljšanje procesa dela in poiščemo priložnosti za izboljšave. Presoje izvajamo po sistemskem postopku SP.08.01 (Izvajanje notranjih presoj), pri čemer upoštevamo dva cilja:

- zagotavljanje učinkovitosti in nenehnega izboljševanja,
- izboljševanje procesov in sistema vodenja.

Izhodišče za izvajanje notranjih presoj v podjetju je plan presoj, ki ga štirikrat na leto priprava služba za kakovost, potrdi ga predsednik uprave. Kvartalno plani-

ranje je optimalno s stališča odzivanja na neke spremembe, ki lahko nastanejo med letom. Plan presoj je tako sestavljen iz presoj, ki pokrivajo področja dela, kjer se ugotavlja odstopanja, ali pa iz presoj po rednem vzorcu. Poleg rednega plana presoj se lahko izvede tudi izredna presoja, ki je namenjena točno določeni temi ali področju, njen namen pa je hitro reagiranje na spremembe v procesu dela in ustrezno korigiranje. Notranja presoja je sestavljena iz treh delov:

- priprava na presojo,
- izvedba presoje,
- analiza podatkov.

Priprava na presojo zajema uskladitev presojevalca in presojanca glede termina izvedbe presoje ter pripravo okvirnih vprašanj, ki bodo uporabljena na presoji. Temelj za dobro presojo so dobro poznavanje področja, ki se bo presojalo, in primerne priprave na presojo.

Izvedba presoje mora biti v skladu z izdelanim vprašalnikom za presojo in obvestilom o presoji in mora vsebovati uvodni sestanek, presojo, poročilo o presoji ter sklepni sestanek.

Presoja se zaključí s pripravo zapisnika oziroma poročila o presoji, ki zajame bistvene značilnosti presoje, poda mnenja, morebitna odstopanja in priporočila za nadaljnje delo. Zaradi lažjega spremljanja izvajanja priporočil ali neskladnosti notranjih presoj ga vodja presoje vpiše v aplikacijo Ukrepi.

Zunanje presoje

Zunanjo presojo sistema vodenja kakovosti in sistema ravnanja okoljem vsako leto izvede Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje (SIQ), zunanjo presojo sistem vodenja merilnega laboratorija pa Slovenska akreditacija. Ugotovljene neskladnosti mora podjetje analizirati, sprejeti ukrepe za njihovo odpravo, izvesti ukrepe za odpravo vzrokov za ugotovljene neskladnosti ter izvesti primerne ukrepe, s katerimi bi preprečili morebitne tovrstne ne-

skladnosti na drugih področjih. Izdana priporočila so za podjetje tudi priložnost za izboljšanje učinkovitosti sistema vodenja kakovosti, sistema ravnanja z okoljem in sistema vodenja merilnega laboratorija.

Kaj se ugotavlja, kakšen je rezultat?

V letu 2007 so bile realizirane vse notranje presoje. Opravljenih je bilo 25 presoj. Na presojah smo preverjali izvajanje sistema vodenja kakovosti, varovanja okolja in delovanje merilnega laboratorija. Podanih je bilo 75 priporočil, za katere smo skupaj z odgovornimi vodji presojanih področij in procesov določili ukrepe, s katerimi želimo v dogovorjenih rokih odpraviti odstopanja.

Dne 25. 3. in 26. 3. 2008 je bila izvedena obnovitvena zunanja presoja sistema vodenja kakovosti in redna zunanja presoja sistema ravnanja z okoljem, ki jo je izvedel Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje (SIQ). Med presoji sta bili ugotovljeni dve neskladnosti in podana priporočila. Zaključek zunanje presoje je, da naše podjetje ustrezno izvaja, vzdržuje in razvija sistem vodenja sistem kakovosti in sistem ravnanja z okoljem

Zaključek

Z notranjimi in zunanjimi presojami, ki so se izvajale med letoma 2001 in 2007, smo dosegli izboljšanje delovanja in vodenja procesov ter posledično izboljševanje sistema vodenja. Zato bi se zahvalil vsem zaposlenim za dosedanje pomoč pri vzdrževanju sistema vodenja kakovosti, vzdrževanju sistema ravnanja z okoljem ter vzdrževanju sistema vodenja merilnega laboratorija.

Zavedati se moramo, da bodo vse naše prihodnje dejavnosti usmerjene v dograjevanje obstoječega sistema vodenja v letošnjem letu (presoja in sprejem Sistema varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001) in naslednjih letih, pri čemer pričakujemo aktivno sodelovanje vseh zaposlenih.

» Besedilo: **Karin Zagomilšek**

Kako nastaja Infotok

Zelo pomembno je, da sodelujemo vsi zaposleni

Naš interni časopis – Infotok – je plod dela več sodelavcev in tudi zunanjih partnerjev.

Kako se začne priprava nove številke?

Zaposlene pozovemo k sodelovanju prek oglasnih desk in intraneta.

Uredniški odbor se za pripravo nove številke vedno sestane, pregleda že prejete prispevke, poda zamisli o zanimivih temah, o katerih naj bi se pisalo, in se odloči, da nekoga pozove k pisanju o neki temi.

Naloga uredniškega odbora pa je tudi, da prenaša mnenja, zamisli in želje vseh sodelavcev ter jih poskuša udejanjiti.

Prav zato je odziv vseh naših bralcev zelo pomemben.

Kaj se dogaja potem?

Potem zbiramo še preostale prispevke. Tudi člani uredništva pripravijo kak prispevek.

Ko so vsa besedila pripravljena, jih je treba še lektorirati, nato pa se jih skupaj s fotografijami preda v oblikovanje in postavitev. Sledijo še korekture in na koncu tisk.

Na koncu ...

Ko je Infotok natisnjen, dobi vsak izvod nalepko z naslovnikom. Potem časopis razdelimo med zaposlene in ga pošljemo našim upokojencem ter nekaterim drugim naslovnikom.

Vi, bralci, povejte, kako naj bo Infotok boljši!

Potem ga dobite v roke vi. Kaj naredite z njim? Nekateri ga le prelistate, drugi preberete bolj natančno.

Nas pa zanima, kako naj vam ga še bolj približamo.

Kaj želite brati v Infotoku? O dogajanju v službi? O sodelavcih? O zdravem življenju? Bolj poljudne ali bolj strokovne teme?

Povejte svoje mnenje!

Izpolnite anketo in nam jo do 26. maja pošljite v Službo za odnose z javnostmi in marketing.

Izžrebali bomo tri nagrajence, ki bodo zapisali svoje kontaktne podatke, in jim podarili simbolično darilo.

Anketo pa lahko, seveda, oddate tudi brez imena in priimka.

ANKETA

Izpolnjeno anketo pošljite v Službo za odnose z javnostmi in marketing.
Anketo lahko oddate tudi brez imena in priimka.

1. Česa je v Infotoku preveč?

- a) strokovnih tem
- b) predstavljanja podjetij in oseb v energetiki
- c) intervjujev
- d) o dogajanju v podjetju
- e) drugo (zapiši, kaj)

2. Katere teme naj še uvrstimo v Infotok?

- a) o zdravem življenju
- b) predstavitve služb/delovnih skupin in sodelavcev
- c) o kulturi
- d) o dogajanju v podjetju
- e) o potovanjih
- f) več fotografij
- g) drugo (zapiši, kaj)

3. Kateri trije članki v tej številki so vas najbolj pritegnili?

- _____
- _____
- _____

Kontaktne podatke (izpolnite, če želite sodelovati v žrebanju za nagrado)

Ime in priimek: _____

Naslov (ali enota) za pošiljanje nagrade: _____

» Besedilo in fotografija: **Bernarda Kos**

Zdrava prehrana na delovnem mestu

Ljudje smo vse bolj ozaveščeni, da je največje bogastvo v našem življenju prav zdravje, česar se povsem zavemo šele takrat, ko bolezen že potrka na naša vrata. Takrat poskušamo izstopiti iz vrtoglavega ritma, ki nam ni dovolil, da bi vsaj tu in tam postali in razmislili o resničnih vrednotah, med katere spada tudi uravnotežena prehrana.

Na delovnem mestu se največkrat prehranjujemo nepravilno, ker ni dovolj časa ali pa je organizirana hrana preobilna, premastna in pretežka za malico. Še najraje vase vržemo sendvič ali kaloričen prigrizek in pri tem pozabimo popiti dovolj tekočine. Pijemo le, če smo žejni, takrat pa je telo že dehidrirano in je škoda že povzročena. Če le imamo toliko volje, se odrecimo prazni, torej običajni prehrani, saj je navadno iz nekakovostnih surovin in vsebuje zelo malo vitaminov, vlaknin ter drugih koristnih snovi.

Zelenjavna juha za malico

Okusni zelenjavni namazi

Veliko bolj dobrodošli so solatni bifeji. Tudi različne vrste žgancev, juh, polnovredni kruh z mlekom ali jogurtom, ki mu dodamo še nekaj medu, so zelo enostavna in tudi zelo kakovostna malica in hkrati regeneracija organizma.

Nekaj praktičnih predlogov, kako si urediti pravilno prehrano na delovnem mestu:

- vstanite bolj zgodaj,
- pojejte soliden zajtrk,
- pripravite si hrano za s seboj v službo.

Porabili boste le pol ure časa na delovni dan za pripravo. Prihranili si boste stres in misli, kaj in kje boste jedli. Doma pripravljene malice bodo neprimerno kakovostnejše in okusnejše, še posebno, če bodo sestavine iz domačega vrta ali shrambe, brez škodljivih ojačevalcev okusa, pesticidov in skritih maščob, pa še cenejše bodo. Prenehajte piti velike količine gaziranih pijač in drugih umetno pripravljenih pijač. Vzemite plastično steklenico in si nalivajte vodo. Popijte je najmanj liter in pol na dan.

Na dolgi rok bo veliko bolje za vas, če boste spoznali, kako pomembno je, da se odločite, da prevzamete odgovornost za svojo prehrano, saj je to samo na vas. Nihče drug se namreč ne more odločiti namesto vas.

Kako doseči uravnoteženo prehranjevanje?

1. Jejte redno in uživajte v hrani.
2. Jejte raznovrstno hrano, razdeljeno na tri glavne obroke in dva vmesna obroka.
3. Izogibajte se prigrizkom med obroki in prevelikih količin hrane.
4. Zajtrkujte med 8. in 9. uro, večerjajte pa dve do tri ure pred spanjem.
5. Izogibajte se počitku takoj po obrokih.
6. Izbirajte hrano naravnega porekla brez odvečnih konzervansov in aditivov.

Z uravnoteženo in pravilno prehrano boste naredili korak proti zdravemu in srečnemu življenju in pri tem ohranili svoje zdravje. Kot je izjavil Hipokrat: **„Ne dopustite, da zdravila postanejo vaša hrana. Naj bo hrana vaše zdravilo!“**

» Besedilo: **Darja Lapov** » Fotografija: **Bernarda Kos**

Kako preživeti dopust

Vzeti si čas za tisto, za kar med letom pogosto zmanjkuje priložnosti

Misel na bližajoči dopust

Ljudje potrebujemo za kakovostno življenje tudi počitek. Ker se bliža čas daljših praznikov in letnih dopustov, bi se morda spomnili na nekaj pomembnih malenkosti, ki so koristne za ta čas.

Letni dopust je namenjen oddihu in počitku zaposlenih ter obnovi njihovih delovnih zmožnosti. Ob tem se lahko vprašamo, koliko dopusta pravzaprav potrebujemo, da si res odpočijemo. In še pomembnejše, kakšen dopust potrebujemo, da si odpočijemo.

Odnos do dopusta je tesno povezan z zadovoljstvom pri delu. Če je služba za nekoga nujno zlo in posledica nezadovoljstva, se stres nakopiči in takšen človek kmalu začuti znake utrujenosti in povečano željo po dopustu. Ljudje, ki pri delu čutijo zadovoljstvo in celo uživajo, predvsem, ko se ob delovnih izzivih lahko izkažejo in s tem osebnostno rastejo, pa doživljajo dopust bolj kot možnost, da počnejo tisto, za kar jim sicer zmanjkuje časa.

In prav s tem je povezana tudi vrnitev z dopusta. Za tiste, ki pri delu doživljajo veliko stresa, je vrnitev z dopusta poveza-

na z neprijetnimi občutki in strahovi, negotovostjo, jezo ali nezadovoljstvom. Pogosto se takrat ljudje začnejo ukvarjati s tem, kako bi čim prej spet nekam zbežali. Za tiste, ki pa imajo svojo osebno vizijo in doživljajo svoje delo kot smiselno, je vrnitev na delo prijeten dogodek.

Ne glede na vse je pomembno, da si na dopustu resnično odpočijemo in si nabereemo novih moči zase in za delo. Pri tem ni toliko pomembno, koliko časa traja dopust, temveč kako ga preživimo. V prvi vrsti je treba popolnoma odklopiti delovne in vsakodnevne skrbi. V času dopusta je treba upoštevati svoje interese in želje, prav tako pa je treba prisluhniti in razumeti potrebe ter želje tistih, ki so z nami na dopustu.

Običajno smo na dopustu z družinskimi člani ali prijatelji, s katerimi imamo prav v tem času možnost izboljšati ali okrepiti odnose, tako da si vzamemo več časa drug za drugega. Zaradi obilice časa in boljšega osebnega počutja in večjega optimizma smo lažje bolj strpni ter prijazni do drugih, vzamemo si čas tudi za pogovor, za katerega med letom pogosto zmanjkuje priložnosti.

Prisluhnimo si, kje bi preživeli dopust, in se poskušajmo uskladiti z drugimi, saj je okolje zelo pomemben dejavnik za naše počutje in dejavnosti, ki jih želimo preživeti med dopustom. Za nekatere ljudi je pomembno, denimo, poležavanje na plaži in bolj ali manj nedejavna sprostitev, za druge pa je pomembno, da dopust preživijo čim bolj dejavno. Zato si izberejo različne dejavnosti, ki so intenzivne narave, da se sprostijo tako psihično kot telesno.

Osnovno vodilo preživljanja dopusta je torej:

“Vzemite si čas zase in za družino ali prijatelje. Ne pričakujte preveč od dopusta, le izkoristite vsak dan. Počnite tisto, po čemer ste med letom hrepeneli. To vam pripada”.

» Besedilo: Darja Lapov

Uvajanje na novo zaposlenih

“Raziskava je pokazala, da 54 odstotkov na novo zaposlenih kadrov v angleških podjetjih obžaluje, da so sprejeli službo, približno četrtnina pa jih podjetje zapusti v mesecu dni. Razlog za to je po mnenju izvajalcev raziskave dejstvo, da jih v podjetju niso ustrezno uvedli.”

Druga dejstva so naslednja:

- dve tretjini anketiranih novincev prvi dan ni imelo elektronskega naslova in telefonske številke,
- 22 odstotkov se jih je lahko vključilo v omrežje le s pomočjo sodelavcev,
- skoraj polovici nadrejeni niso natančno razložili njihovih delovnih obveznosti,
- 71 odstotkov na novo zaposlenih je menilo, da bi jim težak začetek olajšal nekdo, ki bi bil odgovoren za njihovo uvajanje.

(Časnik Finance. Kadri in kariera, 2. 4. 2003)

Stroški neuspešnega uvajanja oziroma odhoda delavca so visoki.

- Stroški selekcijskega postopka.
- Običajno nastane neki časovni zamik od takrat, ko je delavec odšel, do takrat, ko lahko na novo zaposleni prevzame njegovo delo. Poleg tega je vsaj na začetku zagotovo manj delovno učinkovit – izpad dobička.
- Stroški usposabljanja novega delavca (uvajanje, seminarji).
- Možnost, da hkrati z delavcem izgubimo tudi stranke.
- Sodelavci poleg svojega rednega dela veliko časa porabijo za uvajanje na novo zaposlenih.

Koristi temeljitega uvajanja:

- polna delovna učinkovitost je hitreje dosežena, zato zmanjšuje stroške,

- zaposleni je sposoben hitro in učinkovito reagirati na zahteve,
- večja motiviranost in produktivnost,
- lažja »socializacija« v okolje, občutek varnosti,
- osebno zadovoljstvo,
- spozna svoje mesto v timu,
- manj verjetno, da pride do nesreče.

Na novo zaposlene je treba uvesti s:

- sodelavci,
- okoljem,
- delom in delovnimi standardi,
- podjetjem in dejavnostjo,
- organizacijsko kulturo in pravili.

Pred prihodom na novo zaposlenega:

- priprava in podpis pogodbe o zaposlitvi,
- zdravniški pregled,
- kolektiv seznanimo o prihodu novega delavca,
- pripravimo delovni prostor,
- načrt dejavnosti s terminskim načrtom – začnemo z najpomembnejšimi podatki.

Ob sprejemu na novo zaposlenega oziroma prvi dan je strokovno in vjudnostno dejanje, da novemu sodelavcu kadrovska služba pripravi toplo dobrodošlico in ga predstavi njegovim neposrednim sodelavcem in vodji.

Na novo zaposlenega obvestimo o poteku uvajanja, določimo mu mentorja in ga opozorimo, da lahko kadar koli poišče pomoč. Seznanimo ga s predpisi varnosti in zdravja pri delu.

Pri uvajanju vodij je pomembno opozoriti, da prvi vodje, ki jih na novo sprejeti vodja sreča, pustijo neizbrisan pečat na vsem njegovem nadaljnjem delu. Zato morajo biti vodilni delavci, ki uvajajo novo sprejete, najboljši vodje v podjetju. (Pygmalion efekt)

Pri uvajanju je zelo pomembno vedeti:

- da lahko na novo zaposleni naenkrat sprejme le omejeno količino informacij, zato uvajamo postopno,
- uvajati začnemo na začetku, pozneje bo čas težje organizirati,
- moramo vedeti, da je za na novo zaposlenega to stresno obdobje,
- bodimo potrpežljivi, dovoljene so napake.

Dobrih kandidatov ni na pretek, selekcijski postopki so dolgi in zamudni, zato je pomembno, da dobre delavce v podjetju lepo sprejmemo in jih postopoma uvajamo v delo ter okolje. In niso le zaskrbljujoč predčasen odhod zaposlenega in stroški, ki jih je podjetje vložilo v njegov razvoj, temveč je lahko tudi razlog, da slabo sprejet sodelavec z neprimernim oziroma pomanjkljivim uvajanjem ne bo dovolj usposobljen in motiviran za svoje delo. Vtis in vzor, ki ga odgovorni zaposleni ponudijo na novo zaposlenemu, imata torej velik pomen.

Postopni proces uvajanja naj vsebuje:

- sistem ocenjevanja delovne uspešnosti,
- vpogled v KP, zakone,
- način izrabe dopusta,
- finančno odgovornost,
- varnost pri delu,
- vizijo, vrednote, zgodovino podjetja,
- grafično podobo,
- politiko usposabljanja, načrte,
- standarde kakovosti,
- predstavitev dejavnosti,
- organigram,
- bonton komunikacije s strankami,
- poslovne partnerje.

» Besedilo: **Nataša Kalič** » Fotografija: **Franc Prelog**

Delavnica komuniciranja v Fiesi

Psihologija komuniciranja v odnosih s strankami in poslovnimi partnerji

Komunikacija v najrazličnejših oblikah je tako zelo razširjena in neizogibno povezana z našim življenjem, da jo včasih jemljemo že kot vodo, zrak, hrano, kot nekaj samoumevnega. Zato se ne zavedamo, kakšen pomen ima v vsakdanjem življenju, bodisi zasebnem bodisi poslovnem, vse do takrat, ko zaradi njenega pomanjkanja življenje postane neznosno.

V zasebnem življenju je komunikacija stvar vsakega posameznika, v poslovnem pa je to ena od pomembnih dejavnosti vsakega člana organizacije. Poslovno komuniciranje omogoča in vpliva na medosebne odnose v delovni organizaciji, posebno na odnose s strankami, poslovnimi partnerji. S tem pridobimo kakovostno izmenjavanje informacij, podatkov, mnenj, reševanje tekočih problemov, vpliv na poslovne rezultate... Komunikacija je torej eno od sredstev za doseganje ciljev organizacije, zato je izjemnega pomena, da je kakovostna in čim bolj uspešna, saj je vsekakor tudi ogledalo delovne organizacije.

Tečaj komunikacije v Fiesi

Na predlog sodelavcev naše delovne organizacije, gospoda Stanislava Vojska in Miroslava Prešerna, smo bili povabljeni na omenjeni tečaj iz območnih enot: Murska Sobota, Gornja Radgona, Ptuj,

Predavanje

Slovenska Bistrica, Maribor z okolico in iz uprave.

Tečaj je potekal od 11. do 12. marca 2008 v Fiesi.

Tema predavanja je bila **psihiologija komuniciranja** – kako gradimo medosebne odnose in celostno vedenje, kako ustvarjati dober odnos ter nasveti za izboljšanje odnosov, reševanje konfliktov, motivacija. Izvajalca sta bila Katja Bizjak in Miloš Cirič.

Med predavanji so potekale tudi vaje iz omenjenih vsebin.

Uspeh dobrega komuniciranja je torej odvisen od mnogo dejavnikov, tudi od medsebojnega zaupanja in poslovnih odnosov. Ugled vsake organizacije je njeno najbolj dragoceno premoženje, prav tako tudi zadovoljstvo naših odjemalcev, torej strank, s katerimi se vsak dan srečujemo.

Sklep

Prepričana sem, da je bil seminar na temo komunikacije za nas, ki imamo še posebno veliko opravka s strankami, zelo koristen. Ne glede na to, da so teme marsikomu že znane, včasih tudi nevede pozabljene, čutimo potrebo po tovrstnih občasnih izobraževanjih tudi v prihodnje.

Pa še pozdrav iz Fiese!

» Besedilo: **Matej Leskovar** » Fotografija: **arhiv Rdečih noskov**

Sodelovanje družbe Elektro Maribor z Rdečimi noski

Smeh je pol zdravja (Slovenski pregovor)

Že v začetku 20. stoletja so posamezni zdravniki in terapevti poskušali bolnikom v bolnišnicah nuditi duševno oporo tudi s humorjem, ki je prihajal izpod maske klovna.

Prvi profesionalni program s klovni v otroških bolnišnicah so uvedli leta 1986 v ZDA. Danes je marsikje sestavni del bolnišničnega vsakdanjika. Zamisel se je kmalu prišla tudi v Evropi, kjer v več državah bolnike v bolnišnicah obiskujejo posebej za to usposobljeni klovni. Posvetijo se vsakemu bolniku posebej, in sicer primeroma njegovemu individualnemu zdravstvenemu stanju. Cilj klovnov zdravnikov ni samo kratkoročno olajšati bolnikov vsakdanjika in za trenutek odvrniti njegove misli od bolezni, temveč poskušati vplivati na njegovo razmišljanje in s tem tudi na njegovo usodo. Leta 2003 je bilo v Avstriji ustanovljeno društvo Rote Nasen International, ki pomaga pri ustanavljanju podobnih društev po vseh evropskih državah. Tako so v društvu Rote Nasen International poleg Slovenije še Češka, Slovaška, Madžarska, Nemčija in Avstrija.

Društvo za pomoč trpečim in bolnim – Rdeči noski – so humanitarna organizacija, ki na slovenskih tleh izvaja projekt "Klovni – zdravniki". Društvo vodi njegova ustanoviteljica Eva Škofič Maurer, ki je tudi edina slovenska diplomirana klovnesa.

Da ne bo pomote: to niso zdravniki, ki so se izučili za klovne, temveč umetniki, ki se na posebnih delavnicah usposabljaajo za delo v bolnišnicah. Glede na široko paleto znanja in izkušenj, klovni zdravniki razveseljujejo majhne bolnike s plesom, glasbo, žongliranjem, čarodejstvom in pantomimo, odvisno od posameznega otroka in njegovega odziva.

Rdeči noski

Klovni obiskujejo bolne otroke po slovenskih bolnišnicah, kjer s svojim poslanstvom prinašajo v srca malih bolnikov dobro voljo in motivacijo za zdravljenje ter življenje nasploh. Pri projektu sodelujejo z zdravstvenim osebjem, ki se dobro zavedajo zdravilnih učinkov njihovega dela. Svoje obiske nameravajo klovni zdravniki razširiti tudi v domove za ostarele.

Pri svojem poslanstvu, ki se skriva v motu društva "Smejati se pomeni živeti", so zelo odvisni od donacij oziroma sodelovanja s slovenskim gospodarstvom. Zato so se povezali s slovenskim podjetjem, ki je specializirano za recikliranje in proizvodnjo tonerjev in kartuš ink-jet, ki veljajo za nevarne odpadke. Za vsako, prek Rdečih noskov posredovano odpadno kartušo to podjetje nameni njihovemu društvu evro donacije.

V humanitarno dejavnost Rdečih noskov se je leta 2006 vključilo tudi naše podjetje. Odzvali smo se njihovemu vabilu in začeli sodelovati z njimi. Tako že drugo

leto zapored zbrane odpadne kartuše po pogodbi brezplačno predajamo prej omenjenemu podjetju in tako pomagamo pri humanitarni dejavnosti Rdečih noskov. Na Elektru Maribor že dlje časa spodbujamo svoje zaposlene k večji okoljski ozaveščenosti. V sklopu ločenega zbiranja odpadkov smo na vseh lokacijah naše družbe nastavili namenske posode za zbiranje odpadnih kartuš in tonerjev. Tako lahko k zmanjšanju obremenjevanja okolja z odpadki in k uspešnemu delovanju Rdečih noskov pripomore prav vsak od nas.

ELEKTRO MARIBOR

Energija zame!

» Besedilo: **Boštjan Rous** » Fotografija: **Uroš Kolarič in Boštjan Rous**

Neznosna lahkotnost letenja

“Ni čudež to, da sva sama naredila letalo, čudež je, da se pri tem nikoli nisva sprla,” pove Uroš Kolarič, ko na rakičanskem letališču opazujemo ultralahko letalo za dva potnika S5-NBW.

Uroš Kolarič, sodelavec OE Murska Sobota, in njegov prijatelj Jože Kaučič sta po dveh letih in pol ter po 2500 urah lastnega dela iz delov sama sestavila letalo. To je prvo ultralahko letalo tipa CH-701, ki je bilo izdelano v Pomurju.

Uroš, zakaj se človek odloči, da kupi letalo po delih namesto že izdelanega?

Težko bi rekel, da je manj stroškov, bolj gre za izziv in preizkušanje svojih sposobnosti. Pred tem sva z Jožetom že letela z motornim zmajem in sva si zaželela več adrenalina. Res, da je letenje z motornim zmajem bolj prvinsko, letalo pa je povsem nekaj drugega.

Kako je potekala izdelava letala?

Po dele sva se odpravila na Češko, kjer naju je najprej čakalo presenečenje. Pogovarjala sva se namreč, da bi šla s tovarnjakom, potem pa sva ugotovila, da bi bilo v manjšem kombiju prostora še za dve taki letali. To niso bili deli, ki bi jih le sestavili; v nekaj škatlah so bili zbrani osnovni material, aluminijasta pločevina in zakovice ter navodila. Edino, kar je bilo izdelano, so bile gume in pleksi steklo, pa še tega je bilo treba odrezati.

Zaprta sva se v avtomobilsko garažo pri meni doma in se lotila dela. Dele in zakovice sva razpakirala, navodila in načrte pa postavila tako, da so nama bili ves čas pred očmi. Vsako popoldne in pozno v noč sva risala, merila, rezala ter vrtala. Narediti je bilo treba več kot deset tisoč lukenj in uporabiti prav toliko zakovic. Pripravila sva lesene dele, prek katerih sva ukrivila pločevino, da so nastali kabina in krila. Sama sva poskrbela za vgradnjo vseh naprav, da je letalo tehnično brezhibno.

Osnovni materiali v kombiju

Delo

Letalo je prebarval Jože, ki ima avtoličarsko delavnico. Za zanimivost naj omenim, da je za tako letalo potrebno približno toliko barve kot za štiri avtomobile. Sama sva izdelala tudi elegantne usnjene sedeže.

Posamezne stopnje izdelave letala je spremljal nadzornik gradnje, ki ga je določil direktorat za civilno letalstvo pri ministrstvu za promet, ki sva ga zaprosila za dovoljenje za gradnjo amaterskega letala. Po končanem delu nama

Delala sva sama

je letalski inšpektor brez ene same pripombe izdal dovoljenje za testno letenje, po desetih urah letenja pa še trajno dovoljenje.

Prav čudežno je, da se pri delu nista nikoli sprla. Le kako vama je uspelo, da nikoli ni prišlo do napetosti?

Seveda je prišlo do tega, a takrat sva delo prekinila in se po moško pogovorila. Če je prišlo do zapleta ali težave, sva se še bolj zavzeto lotila iskanja rešitev. Pri delu sva oba vztrajna, ne obupava in ne popušča tako zlahka. Za zanimivost naj povem, da jih od desetih, ki se lotijo izdelave letala, poleti le dva ali trije.

In kakšen občutek si imel, ko si prvič poletel z letalom?

Občutiš olajšanje. Samo, da leti ... Rekla sva si, da je zadnji rok, da poleti, čez leto dni, potem pa so meseci kar odleteli. Vmes pa vsi sprašujejo, le kdaj bo končano. Dokler se tega sam ne lotiš, si ne moreš predstavljati, kaj vse te čaka. Vsak korak je treba desetkrat premisliti in preštudirati, da česa ne narediš narobe. Popravljanja ni, napake se prej ali slej odrazijo kje drugje.

Po prvih minutah leta sva bila nekoliko razočarana. Pričakovanja so bila drugačna, kot je bil prvi vtis. A bolj ko z njim letiš, bolj spoznaviš prednosti, ki jih ima ta tip letala. Prijetno je za letenje, hitro vzleti, ne potrebuje veliko za pristanek, ni preveč občutljivo za veter in turbulenco, omogoča pa tudi letenje v slabem vremenu. Če bi se še enkrat odločala, bi izbrala prav ta tip letala.

Ali bi se še kdaj lotil izdelave letala?

Ne.

Tak je sicer njegov odgovor, vendar pa, kolikor ga poznam, to zagotovo ne drži!

To je to

» Besedilo: **Milena Rajh** » Fotografija: **Anica Manojlovič, Milena Rajh**

Remenice

Remenice

Naša sodelavka v finančni službi na OE Murska Sobota, Anica Manojlovič, je bila v preteklih tednih zelo ustvarjalna. Ukvarja se namreč s tradicionalno poslikavo velikonočnih jajč, pirhov, pisanic oziroma remenic, kot jim pravijo v Prekmurju.

Značilnost te poslikave je, da osnovni vzorec na jajce narišejo s posebnim pisalom in čebeljim voskom. Prekmurska remenica ima stoletno tradicijo. Ohranila se je do današnjih dni, a le redki to tehniko barvanja s čebeljim voskom danes še uporabljajo. Za Goričko je na primer značilna tehnika risanja s »škrabankami«, v Dobrovniku in okolici pa so poleg tehnike batik doma tudi tako imenovani čipkasti pirhi. Tudi pri teh uporabljajo tehniko batik, nato pa z veliko natančnostjo vrtajo in brusijo jajčno lupino, da dobijo čipkasti vzorec. V vseh primerih gre za izvrstne izdelke domače obrti.

Pred preteklimi velikonočnimi prazniki je Anica sodelovala na razstavi, ki jo je pripravil lokalni časopis. Ob tej priložnosti je postavila na ogled nekaj svojih najlepših izdelkov – remenic. Uporablja tako imenovano tehniko batik. Že kot majhna deklica je z zanimanjem opazovala izdelavo remenic in se navdušila nad njihovo izdelavo, danes pa to počne zaradi sprostitve in veselja ter da si napolni baterije.

Anica Manojlovič pri delu

Tradicionalne barve, ki se uporabljajo, so rdeča, bela in črna. Anici so pri srcu tudi druge barve, zato uporablja skoraj vse. Najljubše so ji remenice z belo podlago. Kokošja jajca si priskrbi pri kmetih. Jajca so različnih barv in od njihove kakovosti je odvisno, kako je pozneje videti barva.

Pri vzorcih uporablja značilne arhaične okrasne motive in cvetlične vzorce, še raje pa ustvarja po trenutnem navdihu. Vsako

leto nas preseneti z novim motivom ali barvno kombinacijo. Uporablja približno 30 motivov. Letos je pobarvala več kot 200 remenic in vsaka je drugačna.

Anica je najbolj vesela, ko svoje remenice podari prijateljem, sorodnikom in sodelavcem. Tudi mi smo jih veseli in iz leta v leto občudujemo nove poslikave, ki nastajajo pod njenimi spretnimi rokami.

Če kdo med vami želi poskusiti, mi je Anica zaupala postopek izdelave.

- Na jajcu spodaj in zgoraj naredimo dve luknjici ter ga izpihamo, da ostane samo lupina.
- Jajce od zunaj razmastimo in ga umijemo s čistilom.
- Najprej sledi voskanje. Z voskom zadelamo luknjici in s posebnim pisalom narišemo zeleni vzorec. Na vrhu posebnega pisala se vstavi čebelji vosek, ki ga potem segrevamo nad svečo, da postane tekoč.
- Šele po voskanju je na vrsti barvanje. Začnemo s svetlejšimi toni in nadaljujemo s temnejšimi. Običajno za eno remenico uporabimo tri barve. Ko je osnovni vzorec z voskom nari-

san, jajce potopimo v prvo barvo, ga čez čas vzamemo ven in kjer želimo to barvo obdržati, površino prevlečemo z voskom. Jajce nato spet potopimo v novo barvo, ponovimo postopek z voskanjem in tako naprej.

- Jajce je pobarvano. Položimo ga v vročo pečico (segreto na približno 100 stopinj Celzija), da se vosek raztopi. Jajce obrišemo s papirnato brisačo.

- Na koncu jajce premažemo z maščobo, da dobi lep lesk. Nekoč so za to uporabljali slanino.

Tako, delo je končano in remenice lahko postavimo na ogled.

» Besedilo: **Bojan Kaukler** » Fotografija: **Regvart Branko**

V pokoj je odšel Anton Karo

Anton je bil pri Elektro Maribor zaposlen skoraj od začetka svoje poklicne poti, nazadnje pa je opravljal delo hišnika in kurjača. Na svoji štiridesetletni poklicni poti je doživel veliko, od selitev, sprememb delovnega mesta ...

Anton, kako in kdaj ste začeli svojo poklicno pot pri Elektro Maribor?

Svojo poklicno pot sem začel pri Elektro Maribor, takrat še na lokaciji Vita Kraigherja. Bilo je leta 1967. Med sto petintridesetimi kandidati so izbrali mene in še dva sodelavca. Najprej sem opravljal delo kot nekvalificirani delavec. Nato me je čakalo služenje vojaškega roka, zato sem se leta 1969 od podjetja začasno poslovil in odšel v vojsko. Po vrnitvi iz vojske se je Elektro Maribor preselil na drugo lokacijo, Ob jarku 4. Takrat sem ob delu končal tudi poklicno šolo in do leta 1988 opravljal delo kot samostojni monter razsvetljave. Ker se je javna razsvetljava preselila k Nigradu, sem po priporočilu direktorja sprejel novo delovno mesto hišnika in kurjača, ki sem ga nato opravljal vse do pokoja. Doživel sem še eno selitev, in sicer na Vodovodno ulico, kjer je podjetje še danes.

Sodelavcem ste znani kot delavec, ki je prvi prišel v službo ...

Res je, prvi sem prihajal v službo. Najtežje mi je bilo pozimi, saj sem do podjetja večkrat moral peš, ceste namreč niso bile očiščene. V zimskih mesecih sem začel delati že ob pol štirih zjutraj. Najprej je bilo treba zakuriti, in to na trdo gorivo, nato pa še očistiti vse poti, da je bila pot do podjetja do sedme ure dostopna. Po mojih večkratnih priporočilih so le začeli ogrevati na elektriko, saj je tako ogrevanje za naše podjetje, ki je na vodovarstvenem območju, tudi najbolj primerno.

Pozimi sem bil boj z mrazom in snegom, poleti pa s travo in okoljem. Kosilnice, ki smo jih imeli sprva v podjetju, so bile neprimerne, zato sem večkrat predlagal, da bi nabavili novo, ki bi bila primernejša. Tudi to sem dosegel ... Z njo kosi-

Na delu

jo še danes. Največje veselje so mi naredile vrtnice ob poslovni stavbi podjetja, ki sem jih negoval z veliko ljubezni. Posadil sem tudi nekaj sadnih dreves. Urejeno okolje je lahko podjetju v velik ponos. Sicer pa so nadrejeni hitro opazili mojo marljivost, zato sem za dodatno nalogo dobil še urejanje 125 transformatorskih postaj in štiri RTP-je.

Naša enota vas pozna kot strastnega nabiralca gob in kot ribiča. Povejte kaj več o svojih konjičkih.

Res je. Gobarim in ribarim še vedno zelo rad. Veliko sem se tudi sicer ukvarjal s športom; v mladosti sem treniral rokoborbo in dosegel vidne uspehe v takratni Jugoslaviji. Na naših športnih igrah sem tekmoval v nogometu, kegljanju, plavanju, streljanju, ribarjenju in smučanju, a vidnejše rezultate sem dosegel samo v kegljanju ter ribarjenju. Danes mi prosti čas popestrijo vnukinja in vnuk ter moja psička, s katero redno hodim na sprehode.

Za konec se vam vsem želim zahvaliti za darilo, ki sem ga dobil ob odhodu. To me je res ganilo, zato še enkrat hvala. Vsem sodelavcem želim, da bi tudi oni dočakali upokojitev.

Košnja trave

ELEKTRO MARIBOR

Energija zame!

» Besedilo: Karin Zagomilšek

Nadzorujte porabo svojih električnih naprav

Izkoristite našo posebno ponudbo in prodajno osebje povprašajte po Merilniku stroškov za energijo.

V Sloveniji poraba električne energije v zadnjih letih konstantno narašča. Rast pa lahko zaradi trendov porabe pričakujemo tudi v prihodnje. Z merilnikom stroškov, ki ga tokrat ponujamo v posebni ponudbi, poskušamo odjemalcem pomagati pri varčevanju z električno energijo. Z merilnikom bomo lahko odkrili najbolj potratne električne naprave in tako ugotovili, kje se

lahko privarčuje z električno energijo. Merilnik stroškov za energijo omogoča enostaven in neposreden izračun stroškov delovanja neke električne naprave.

Ob sklenitvi pogodbe za paketa oskrbe Varčujem! in Varčujem modro! vam merilnik stroškov za energijo podarimo. Tako boste prihranili, saj vam merilnika ne bo treba kupiti, hkrati pa s paketom Varčujem! ali Varčujem modro! poskrbeli, da bodo vaši izdatki za porabo električne energije nižji.

Več informacij na elektronske naslovu info@elektro-maribor.si ali pokličete v klicni center na telefonsko številko 02 22 00 115.

» Besedilo: Karin Zagomilšek

Razgovori z upravo

Razgovori z upravo bodo potekali, kot že ustaljeno, vsak 2. ponedeljek v mesecu med 16.00 in 17.30. Za razgovor je potrebna le predhodna najava v tajništvo uprave na telefonsko številko 111.

Razgovori bodo:
13. maja 2008 in
10. junija 2008.

» Besedilo: Karin Zagomilšek

Nagrajeni prispevki za Infotok

V vsaki številki Infotoka nagrajimo izbrane prispevke, ki jih pripravite zaposleni. Vsak lahko pripomore k bolj pestri vsebini našega glasila. Zato sodelujte in morda boste naslednjič nagrajeni prav vi.

Naredite intervju s svojim sodelavcem, napišite kaj o prostem času, svojih konjičkih ali dokumentirajte svoj delovni dan. Pri tem pa ne pozabite, da vam lahko uredniški odbor z veseljem pomaga pri pisanju.

Vas zanima, kdo so tokratni nagrajenci za prispevek v Infotoku?

Preberite, kaj so napisali, in pogledajte njihove fotografije!

Tokratni nagrajenci so:

- Bojan Kaukler,
- Branko Regvart,
- Boštjan Rous,
- Nataša Kalič.

Rojstni dnevi

Aprila svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Šiško Denis, Rantaša Vinko, Kovač Milan, Novak Marko, Zidarič Marjan, Šegula Daniel, Žnidarič Zvonko, Vrabič Florijan, Horvat Dragica, Jug Janez, Miljković Marja, Grčar Ljubomir, Šenet Vilko, Šnuderl Mihaela, Terbuc Franc, Rodošek Leopold, Čuček Boris, Cvikl Sergej, Novak Zlatko, Vogrin Jožef, Višnič Dinko, Sraka Emil, Alt Marjan, Brence Vojko, Flis Zdenko, Švajncar Vladimir, Vauhnik Simona, Vauhnik Vlado, Vlaj Vlado, Koren Boris, Fregl Srečko, Prelogar Danijel, Trglavčnik Brigita, Fras Peter, Jakopič Miroslava, Tomanič Jože, Franič Zdenka, Črnc Nataša, Bele Aleksander, Golčar Stanislav, Tuš Zdenko, Čelofiga Timotej, Guzelj Milan, Krajnc Herman, Veršič Milan, Nolde Danica, Matečko Robi, Lipovšek Zvonko, Nikolič Boris, Šosterič Vojko, Orlač Janez, Kolarič Darko, Steiner Feliks, Ferk Zdenko, Činč Primož, Leskovar Matej, Štumberger Darinka, Kralj Jakob, Jaušovec Matjaž, Črnc Franc, Gomivnik Andrej, Urbas Marjeta, Sorko Borut.

Maja svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Kocijančič Lidija, Lorber Vladimir, Gaál Arpad, Kaube Peter, Visočnik Konrad, Jus Matej, Horvat Boris, Topolnik Simon, Markež Marjan, Tigeli Franc, Mažera Davor, Žerjav Zdenka, Nemec Darko, Rajter Alenka, Horvat Jožef, Supanič Simon, Reich Franc, Bencak Tomaž, Vukajlovič Dušanka, Wargazon Ljubo, Centrih Srečko, Murko Stanko, Kovačič Simon, Rauh Franjo, Marko Matjaž, Šarman Martin, Lorenčič Mateja, Veršič Zdenka, Miklavič Marija, Grabar Boštjan, Roudi Sebastijan, Goričan Boris, Grabar Goran, Kosi Milan, Prajndl Daniel, Ulbin Andreja, Petrovič Alojz, Erjavec Erih Ml., Zagomilšek Karin, Gredin Marjana, Lorgar Boris, Donko Srečko, Urlaub Milica, Vaš Dragica, Kodrič Drago, Bauman Branko, Žunec David, Fras Iztok, Smolkovič Janko, Matjašec Danilo, Šef Boris, Sekirnik Bogdan, Bočnik Robert, Horvat Zmago, Žnidaršič Irena-Marta, Degen Milan, Ernecl Ivan, Gošnik Aleksander, Majerič Miran, Škvorc Andrej, Črešnar Matej, Škerlak Mario, Bunderla Franc, Unuk Boris Rebernak Suzana, Praprotnik Andrej, Polanec Dušan, Šabeder Slavica, Domanjko Alojz, Veron Peter, Bračko Zvonko, Kselman Andrej, Roudi Marija, Košič Drago, Greif Sebastijan, Grušovnik Bogdan.

Junija svoj rojstni dan praznujejo naši sodelavci:

Korošak Majda, Kolarič Uroš, Štabuc Danica, Kocbek Miljutin, Bratinščak Boštjan, Berghaus-Majnik Damjan, Kovačič Igor, Gril Majda, Štumpf Slavko, Prah Vlado, Topolič Igor, Vižintin Dušan, Krebs Anton, Muršec Dušan, Zemljič Dejan, Perc Tanja, Kronvogel Kamilo, Debeljak Bojan, Sinic Milan, Peterčič Vlado, Pravdič Vlasta, Špes Eva, Krajnc Alojz, Šišernik Matjaž, Berlak Brigita, Vaupotič Franc, Dotto Flavio, Malek Matej, Repac Justina, Ketiš Alojz, Đuran Miran, Polič Alojz, Gojčič Bogoslav, Kolarič Branko, Vrtič Drago, Poredoš Damjan, Meničanin Branko, Grajfoner Edita, Mar Vekoslav, Behin Boštjan, Lamut Bojan, Duh Slavica, Rottner Zvonko, Bezjak Luka, Peterka Miran, Bešvir Zvonko, Nidorfer Vladimir, Koprivnik Franc, Žnidar Aleš, Kokol Peter, Zebec Janez, Lešnik Alojz, Zadavec Ivan, Vogrinec Marta, Weingerl Dean, Romih Boris, Veršič Bojan, Kopina Nataša, Vidner Alojz, Kosi Stanko, Matijašič Hilda, Tadina Matej, Šešerko Ivan, Ramšak Darko, Ornik Vili, Bauer Ludvik.

Čestitamo!

Uprava

» Fotografija: **Boštjan Rous**

Uredniški odbor: **Marko Bračič, Irena Podgrajšek, Boštjan Grabar, David Gril, Jana Jurše Škorc, Peter Kaube, Bernardka Kos, Marjan Orešič, Miro Pečovnik, Iztok Petrovič, Franci Prelog, Miroslav Prešern, Milena Rajh, Darinka Renko, Boštjan Rous, Mihaela Šnuderl, Jurij Tretjak, Boris Ukmar, Karin Zagomilšek** (odgovorna urednica)

Produkcija: **Kraft&Werk**
Oblikovna zasnova: **Kraft&Werk**
Naklada: **1550 izvodov**
Tisk: **Versana**
Natisnjeno: **april 2008**
Letnik VII, številka 28

ELEKTRO MARIBOR d.d.